

Vad hände med Johannes Schefferus bibliotek?

Anna Fredriksson och Andreas Klein

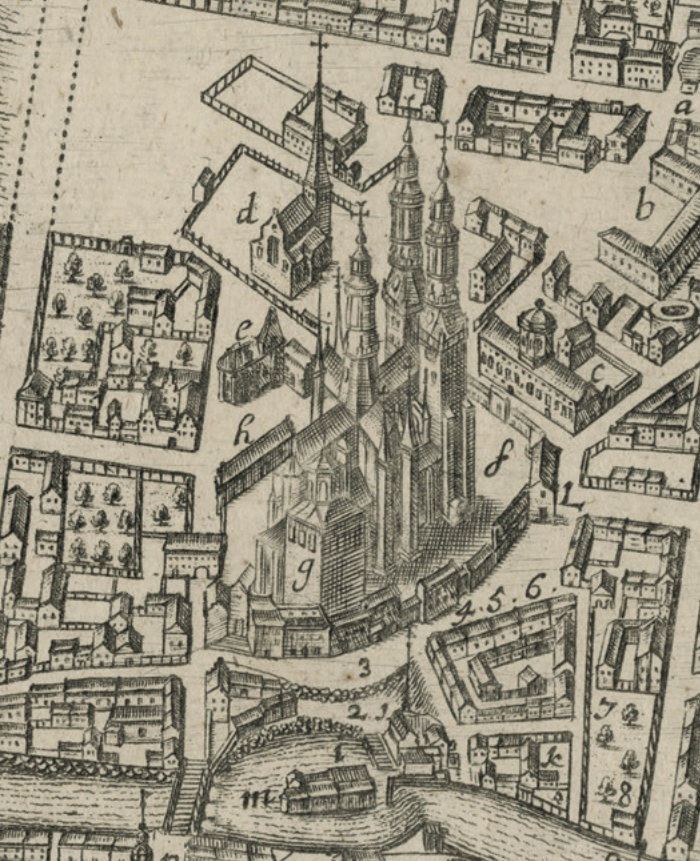
Mitt i Uppsala finns ett oansenligt, lågt hus som har stått på sin plats i hela 370 år: Genom 370 heta somrar och bitande kalla vintrar, vårstormar och höststormar, skyfall och stadsbränder, medan hus runt omkring kommit och gått, och stadens centrum sakta omvandlats till det vi har i dag, 2021. Johannes Schefferus (1621–1679) ”stenhus”, eller hans biblioteks- och musei-byggnad, som vi talar om, är uppförd någon gång mellan 1655 och 1665 och räknas därmed som en av Uppsala stads äldsta byggnader.¹ I dag står den, lite på tvären i förhållande till övrig bebyggelse, bakom muren vid Kungl. Vetenskaps societetens hus vid S:t Eriks torg. Möjligen ritad av Olof Rudbeck, och enligt traditionen inspirerad av det mytomspunna hednatemplet i det forna Uppsala, ger den ett intryck av både enkelhet och tyngd. Två ord som, om man får tro eftermälet, borde ha passat ganska bra för att beskriva Schefferus själv.

Mången akademiker man talar med får något drömmande i blicken när Schefferus boksamling och museum kommer på tal. Av dessa menar också flera att Schefferus samlingar finns kvar där i biblioteksbyggnaden, som ett slags faraonisk grav med oanade rikedomar och ett ögonblick av tiden in-kapslat inom sina stenvägar. Att Schefferus bibliotek skingrades vid hans död har konstaterats flera gånger i litteraturen.² Ändå, kanske för att biblioteksbyggnaden står kvar, tyst och hemlighetsfull, fyller vi den gång på gång i vår fantasi med de skatter vi tänker oss hör hemma där.

Schefferus boksamling är ett av många lärda bibliotek vars öde är sammanvävt med Uppsala universitetsbiblioteks (UUB). När Schefferus 1648 installerades som skytteansk professor vid Uppsala universitet, var univer-

¹ Hamberg 1960, s. 51–52.

² Hamberg 1960, s. 54; Burius 2001, s. 515; Snickare 2014, s. 68, och Klein 2021:1, s. 88–91.

Schefferus stenhus på Johan Peringskiölds karta "Nova Upsala", till höger om siffran "6", (ur *Monumenta Ullerakerensia* från 1719, beskuren, Alvin) samt stenhuset i dag, intill Kungl. Vetenskaps-Societetens hus vid nuvarande S:t Eriks torg.

sitetets biblioteksbyggnad i ett mycket dåligt skick. I lokalen, belägen vid domkyrkans fot, utsattes böckerna på övre plan för nedrinnande regnvatten och böckerna på nedre plan av fukt från mark och väggar.³ Detta ledde också till att stora delar av boksamlingen förstördes av mögel. Men Schefferus hade redan ordnat ganska väl för sig när det gällde litteraturtillgången. Från Strasbourg tog han nämligen med sig en boksamling på, enligt hans egen utsago, ungefär 900 volymer.⁴ Denna samling torde han vid tiden direkt efter professurstillträdet ha inhyst i professorsbostaden, Skytteanum, och därefter i den fastighet vid S:t Eriks torg som han förvärvade 1654.⁵ I denna fastighet skulle snart flytta in söner till många av rikets ledande män, ynglingar som både bodde hos Schefferus och åtnjöt hans undervisning.⁶

³ Areen 1925, s. 4–6.

⁴ Schefferus 1915, s. 34.

⁵ Vi vet dock inte exakt när boksamlingen kom till Uppsala. Fastigheten i kvarteret Disa gick ända ner till Fyrisån och bestod av flera bostadshus och en trädgård, se Schefferus 1915, s. 35 och Burius 2001, s. 515.

⁶ Burius 2001, s. 511, Schefferus 1915, passim, ssk s. 20–21.

År 1677 fick Schefferus tjänsten som universitetets bibliotekarie efter sin svärfar Johannes Loccenius. Han ville då sätta universitetsbiblioteket i stånd, göra en katalog och ordna med nya lokaler.⁷ Men arbetet hann bara påbörjas eftersom han avled mindre än två år senare.

Schefferus testamenterade inte sina böcker till UUB. Istället delades samlingen upp mellan hans arvingar. 822 titlar listas i den bokförteckning i Kungliga biblioteket (KB) som dokumenterar händelsen.⁸ Därmed kan vi, utan att behöva titta efter själva, vara säkra på att Schefferus vackra bibliotek *inte* finns kvar i stenhuset bakom muren vid S:t Eriks torg.

Men man vill ju förstås veta – var detta allt? Var hamnade de olika delarna? Var finns de i dag? Och vad hände med museisamlingen?

För minst lika berömt som biblioteket är Schefferus samling av museiföremål eller kuriösa föremål, och det var känt redan under hans livstid. Besökare under 1600-talets senare hälft beskriver den så kallade ”Konstkammaren”, och två särskilt sevärda delar där: en mineralsamling och en samling samiska föremål.⁹ Samlingen, eller åtminstone delar av den, tycks efter Schefferus död ha övergått till Antikvitetskollegiet, som Schefferus hade varit medlem av. Antikvitetskollegiets föremålssamlingar inleddades i sin tur i Historiska museet i Stockholm. En ensam seite, som förefaller ha förts till Stockholm i slutet på 1600-talet, men sedan förts tillbaka igen, är veterligen det enda av samlingen som finns kvar i Uppsala.¹⁰

Vi har hittills utgått från att Schefferus hade både sin kuriosasamling och boksamling i Stenhuset, och att han kanske också arbetade där.¹¹ Detta antagande kan diskuteras. En av de besökare som beskriver Schefferus konstkammare, dansken Corfitz Braem, som var i Uppsala i december 1671, nämner också Schefferus bibliotek: ”Hand haffwer oc her hos [alltså i Konstkammaren] sitt Bibliotec, oc adschillige MSS.”¹² Braem beskriver här ett bibliotek som befinner sig i konstkammaren. Intressant nog nämner denne först *efter* att han beskrivit Schefferus visning av konstkammaren, att Schefferus, eftersom det är en stor fara för eldbrand, har låtit uppmura ett litet hus, som står för sig själv på gården, med koppardörr och ”forre” fönster, det vill säga just det hus som vi här kallar Stenhuset. Man får nästan intrycket att konstkammaren inte befinner sig i det huset, men det är förstås en tolkningsfråga.

⁷ Andersson-Schmitt 1995, s. 46–47, med referens till Sallander 1974, s. 147.

⁸ KB MS U 373:1. Mer om detta dokument nedan.

⁹ Klein 2021:1, s. 129–33; Snickare 2014. Att det även fanns andra föremål i museet, till exempel mynt, förstår man av andra källor; se Hamberg 1960, s. 54.

¹⁰ Manker 1960. Manker refererar s. 64 till en ”Antikvitetskollegiets förteckning 1690”.

¹¹ Jämför Snickare 2014, s. 67 och Hamberg 1960, s. 59.

¹² Braem 1916, s. 46.

När det gäller Schefferus dagliga arbete och hans förhållande till sina böcker är hans självbiografi en viktig källa. Självbiografien, ofta kallad hans *Vita*, är sannolikt skriven någon gång efter 1671,¹³ och i denna går han igenom sitt livs olika delar. Han tar också upp många detaljer om sitt arbete och sig själv, både sådana som är till hans fördel och sådana som är mindre smickrande. Bland annat beskriver han sitt eget utseende väldigt noggrant, och presenterar en historik över sjukdomar och krämpor han haft. Särskilt gärna tycks han dröja vid det förtroende han åtnjöt bland Sveriges kungahus och adliga familjer. Men bland alla berömvärda handlingar han utfört nämns inte byggnationen av Stenhuset en enda gång, vilket kan tyckas lite märkligt – om det inte förklaras av det faktum att det var hans hustru som hade hand om hushållet, högst troligt inklusive ekonomi och fastighetsskötsel.¹⁴ Men han berättar dock att han nästan aldrig, och ogärna, lämnade sitt *Musaeum*, utan satt där veckovis, och gick därifrån endast vid måltiderna.¹⁵ Till hans periodvis besvärande dåliga hälsa hörde, enligt honom själv, hans oförmåga att uthärda köld. Den gjorde att han inte gick ut på vintern, annat än om det gällde något mycket viktigt.¹⁶ Bland annat av denna anledning gick han också mycket sällan till kyrkan.¹⁷

Schefferus skriver alltså att han arbetade i sitt *Musaeum*, men är det verkligen Stenhuset han åsyftar? Stenhuset måste nämligen ha varit iskallt: allt tyder på att det saknade eldstad.¹⁸ Ett hus i Uppsala, av sten och utan uppvärmning, torde minst tio av årets tolv månader ha erbjudit en synnerligen kärv miljö för sådant arbete som att sitta stilla och skriva och läsa, till och med för den friskaste yngling. Här når ju temperaturen under vintermånaderna periodvis under -20 grader och ibland ännu lägre. Men att utesluta

¹³ Det vill säga cirka tio år efter man antar att Stenhuset var färdigbyggt. Biografien är utgiven i tryck av Herman Schück 1915. Schefferus egenhändiga exemplar, som Schück säger sig ha använt, finns i UUB:s handskrift X 292 (Schück anger dock signum X 291, som i dag hör till en annan handskrift). En kopia av densamma, som enligt en notis i volymen är skriven av Johan Heysig-Ridderstjerna, finns i UUB:s X 212, fol. 483–509. Schefferus följer för övrigt Julius Caesars exempel i det han skriver om sig själv i tredje person.

¹⁴ Schefferus nämner inte heller fastighetsköpet 1654. Att han inte engagerade sig i *res familiares* skriver han själv i sin *Vita*, (s. 29) och även i den rörande notis i UUB:s X 212, fol 382r, där han ger instruktion om att alla intäkter från de av hans verk som ännu var opublicerade skall gå till hans fru och hans minderåriga barn, som en kompensation för att skrivandet av dem gjorde att han ej deltagit i familjeangelägenheterna och familjelivet.

¹⁵ Schefferus 1915, s. 29, i övers.: "(...), han brydde sig bara om sina undersökningar, så att han, okunnig om det mesta, som familjen höll på med eller vad som annars behövde göras, inte ens på hela veckor, förutom vid tiderna för frukost och middag, lämnade sitt Musaeum." (originalets *coenae* (X 292, s. 17v) motsvarar det klassiska *cenae*). Se även *ibid.*, s. 34.

¹⁶ Schefferus 1915, s. 31.

¹⁷ *Ibid.*, s. 34.

¹⁸ Hamberg 1960, s. 56, skriver att "byggnaden ... med all sannolikhet torde ha saknat eldstad".

eldstad är helt i linje med det syfte med huset som Corfitz Braem anger. Om man vill skydda samlingarna från brand, vore det ju bakvänt att föra in eld i deras mitt.¹⁹ Det *Musaeum* som Schefferus nämner i sin biografi skulle i stället kunna avse hans arbetsrum, som då också skulle ha inbegripit åtminstone delar av hans bibliotek.²⁰ Med tanke på arbetsmiljön borde detta ha varit placerat i hans eget uppvärmda bostadshus. Stenhuset kunde förstås trots detta ha använts som magasin för den del av bibliotekssamlingen som för tillfället inte användes så mycket, samt som lokal för naturaliesamlingen.²¹ Hur Schefferus under årtidernas alla växlingar och väderlekar i så fall hämtade och lämnade böcker i ”magasinet” är en fråga som då uppstår. Men vi får lämna den frågan för tillfället och istället ta en titt på innehållet hans bibliotek.

Anders Burius konstaterar i sin artikel över Schefferus i *Svenskt biografiskt lexikon* att biblioteket vid densammes död värderades högre än de fasta egendomarna tillsammans.²² Med åren hade Schefferus, enligt egen utsago, utökat sin ursprungliga samling med ”de bästa och mest ovanliga böcker”, eftersom han föredrog nyttiga och bra böcker framför många.²³ Hur många volymer biblioteket kom att omfatta vet vi dock inte. Men vad kan det då ha funnits för klenoder i boksamlingen? Ja, kanske inte i första hand verk som kunde få kungligheter och furstar att höja på ögonbrynen, men sannolikt sådana som imponerade på samtida lärdomsgiganter. Schefferus hade förstås byggt upp biblioteket med kännarhand, och man förstår av hans livsverk att han var oerhört kunnig på bok-området och samtidigt en praktiskt lagd man som ville ha de bästa möjliga förhållandena för sitt litterära arbete. Om hans stora engagemang när det gäller böcker vittnar bland annat en av honom författad biblioteksteori, som han arbetade på under en längre tid.²⁴ De ca 900

¹⁹ Inte heller i det senare byggda universitetsbiblioteket i Gustavianum fanns eldstad. Carl von Linné byggde ett separat hus för sina naturalier, ett hus som framstår som en kopia av Schefferus stenhus. Detta gjorde Linné uttryckligen för brandriskens skull, och även denna byggnad saknade därför eldstad.

²⁰ Att Schefferus med ”Musaeum” avser bibliotek (med eller utan kuriosasamling) framgår av en text av honom bevarad i UUB MS U 258 c, i vilken han framställer en egen biblioteksteori med titeln *Musaeum, sive de optimo genere librorum*, se Klein 2021:2.

²¹ Om museisamlingen fanns i Stenhuset vid visningen för Corfitz Braem i december 1671, en av de månader på året som är som kallast och mörkast i Uppsala, måste visningen ha inbegripit både pälsjackor och lyktor.

²² Burius 2001, s. 515. Se vår sammanräkning nedan i transkriptionen av arsvskifteslistan i KB:s U 373:1.

²³ Schefferus 2015, s. 34.

²⁴ Se fotnot 20 ovan. Texten, *Musaeum, sive de optimo genere librorum* finns i ett ganska stort antal handskrifter, som uppenbarligen härrör från föreläsningar och kollegier, genom vilka Schefferus prövade och förbättrade den pedagogiska framställningen i sin text. Se Klein 2021:2, s. 162–168.

volymen Schefferus förde med sig till Uppsala, den bästa delen av Strasbour-garen Sebastian Miegs släktbibliotek,²⁵ kan i fråga om mängden inte direkt mäta sig med uppsalaakademins bibliotek, som ungefär vid det år Schefferus flyttade till Uppsala, 1648, uppgick till det ganska ansevärdiga antalet ca 9 800 verk.²⁶ Det materialet var dock ogallrat, delvis föråldrat, och inte valt av Uppsalas professorer själva.²⁷ Schefferus hade det väl förspänt med sitt för sitt intresseområde högrelevanta och stora urval av böcker, som sannolikt inte fanns att få tag på någon annanstans i Sverige. Mest betydelsefulla var förstås de böcker som han använde i sitt dagliga arbete, även om biblioteket uppenbarligen också innehöll märkvärdigheter.²⁸

En tidigare handskriftsbibliotekarie vid UUB, Margarete Andersson-Schmitt, har i en artikel om Schefferus boksamlade identifierat handskriftsvolymer som tillhört Schefferus, som i dag finns i UUB:s C-samling.²⁹ I och med det lämnade hon, utan att uttala en sådan ambition, ett första bidrag till en rekonstruktion av Schefferus forna bibliotek som det såg ut vid tidpunkten för hans död. Denna uppsats kan sägas utgöra nästa etapp i det arbetet. Vi kan aldrig veta om och när en rekonstruktion av Schefferus bibliotek är fullständig, men vi kan med en sådan få en uppfattning om innehållet i boksamlingen.

Med det syftet publiceras i det följande en transkription av den boklista som sammanställdes i samband med arvskiftet, en lista som i dag ingår i biographica-samlingen U 373:1 i Kungl. Biblioteket.³⁰ Forskningen har inte ägnat listan någon särskild uppmärksamhet förrän alldeles nyligen, i Andreas Kleins doktorsavhandling rörande Schefferus *Lapponia*.³¹ I åtta avsnitt, som listar vilka böcker var och en av de åtta arvingarna skulle få, tar listan upp sammanlagt 822 titlar. Bland dessa finns några få dubletter. Arvskifteslistan bör dock inte betraktas som sista ordet i arvsproceduren och är ingen säker indikation på var böckerna befinner sig i dag. Sekundära anteckningar i den-

²⁵ Det som han inte kunde ta med sig sålde Schefferus i Strasbourg eller gav till sin mentor och vän Johannes Boecler, se Schefferus 1915, s. 34.

²⁶ Annerstedt 1894, s. 14. Denna samling står sig dock ganska slätt mot Magnus Gabriel de la Gardies bibliotek, om bestod av uppemot 25 000 volymer.

²⁷ Schefferus föreslog att samlingarna skulle gås igenom av professorerna, för att de skulle säga vad som saknades, se Andersson-Schmitt 1995, s. 46–47.

²⁸ Andersson-Schmitt 1995, s. 47–51.

²⁹ Andersson-Schmitt 1995. Den sista volymen publicerades 1995, se Hedlund, Andersson-Schmitt och Hallberg 1988–1995. I C-katalogen dokumenteras dock ett antal ytterligare handskrifter i samlingen som tillhört Schefferus, men som inte nämns av Andersson-Schmitt.

³⁰ KB MS U 373:1, "J. Schefferus". Bokförteckningen sägs i själva handskriften härröra från Schefferus gårdsarkiv i Riksarkivet, varifrån den förts 1884.

³¹ Klein 2021:1, s. 88–91.

Handwritten list of books

Petter Fernell
1719

Offen U. Consist. Majoris *vid af J*
Köpt af H. MSS. utfor 6. Profes. Schefferi
ind.

Folio.

1. Johannis Garcai Methodus Doctrinae Philologicae de Judicibus Gemiturorum. Carta.	12
2. Chronologia Caesarum Romanorum & Politicorum, item Imperatorum ad ann. 1325. Membran.	12
3. Sermones de Gordonio Compilatio de Casper. Valentinus, Membran.	12
4. Liber de fine creationis, figurae Rationalis & maxime hominis, Variis tabulis Chronol. illustratus Annus Viterbiensis Veteres auctores Historici, Carta.	6
5. Collectio Scriptorum Graecorum de Arte Musica, puta, Ptolemy, Euclidis, Galeni, Aesculapii, Aristophani, Anthologiae Quintilianae &c. Graecae omnia, Carta.	30
6. Descriptio Bavariae Longobardicae, Tab. Legum, Ducum, Comitum Palat. Chreni, ex Petri Monumentis Opus Genealogicum. Carta.	18

Transp. — 5408 10

Universitetsbibliotekets kassabok för åren 1715–1723 dokumenterar 1719 års inköp av böcker ur Schefferus bibliotek. UUB, Bibl. arkiv, E5.

samma visar till exempel att sönerna Henrik och Pehr Scheffer ingick byteshandel.³² Några av de handskrifter som tas upp i arvskafteslistan ser också ut att ha tagit andra vägar. Vi kan nämligen se samma titlar förekomma i en annan lista som måste vara av senare datum, och som finns i UUB, närmare bestämt i UUB:s arkiv, akt M 5:1.³³ Böckerna i den listan sägs ännu vara kvar i Schefferus Stenhus i Uppsala.³⁴ Det troliga är, att några av barnen hellre ville

³² För en enda bok gav Henrik Pehr tre andra i utbyte, Tanneguy le Fèvres *Les vies des poètes grecs* (Paris 1665), Obertus Giphanius observationer om det latinska språket och Joseph Scaligers utgåva av Verrius Flaccus. Den bok Henrik då fick var Johannes Matthesius *Sarepta oder Bergpostill* (Nürnberg 1562), en lärobok i gruvdrift. Det var ingen tillfällighet att sonen Henrik ville ha just den boken; i hans yrke som bergmästare bör den ha varit till god nytta.

³³ Listan är odaterad men måste vara skriven före 1719. Vilka handskrifter som finns i båda listorna framgår av transkriptionen av arvskafteslistan i KB U 373:1 nedan.

³⁴ Rubriken i M 5:1 lyder: "Register på sal. Prof. Joh. Schefferi Manuscripter som ännu äro qvar uthi Upsala, och stå i förwar uthi Stenhuseth i sal. Schefferi gård."

sälja dessa tillsammans med andra handskrifter som inte finns omnämnda i arvskafteslistan. I listan sätts priser för de enskilda verken ut.

Att UUB senare köpte dessa handskrifter framgår av en ytterligare lista i UUB:s arkiv E 5, kassabok för åren 1715–1723.³⁵ Denna lista dokumenterar själva inköpet, som gjordes 1719, inklusive slutgiltigt pris och kvittens. De båda listorna i UUB:s arkiv E 5 och M 5:1, tar upp 66 respektive 68 volymer, och titlarna är alltså desamma, förutom två.

Nedan publiceras innehållet i dessa boklistor, efter transkriptionen av arvskafteslistan. Om vi räknar ihop antalet titlar i listorna, och sedan vissa av handskrifterna som kan vara desamma har dragits bort, får vi ihop drygt 870 verk eller volymer, som dokumenterat en gång har funnits i Schefferus bibliotek.³⁶

Till informationen i dessa listor vill vi också slutligen lägga information från andra källor om enstaka volymer som vi vet har tillhört Schefferus bibliotek eller arbetsrum, men som inte listas vare sig i Andersson-Schmitts artikel, arvskafteslistan i KB:s U 373:1, eller UUB:s arkiv E 5 och M 5:1.³⁷ Denna information har vi hämtat från UUB:s och andra svenska biblioteks kataloger, och den presenteras nedan efter transkriptionerna av arvskafteslistan och inköpslistorna, om den informationen inte redan använts för att identifiera handskrifterna i inköpslistorna i E 5 / M 5:1.

När det gäller arvskafteslistan i U 373:1 får vi här nöja oss med att endast presentera den i transkription, utan att försöka komma fram till var volymerna befinner sig i dag. En undersökning av bokinnehavet hos Schefferus arvingar sedan slutet av 1600-talet låter sig inte göras inom ramen för denna studie, utan måste lämnas till framtiden.

De boklistor som finns i UUB:s arkiv E 5 och M 5:1 ges en lite grundligare genomgång. Eftersom böckerna köptes av UUB bör dessa 66 verk, om allt är som det ska, finnas i UUB i dag. Men efter köpet tilldelades volymerna uppställnings-signum efter ämne, och samlingen skingrades på det sättet inom biblioteket. I många fall saknas både Schefferus ägaranteckning och annan uppgift om proveniens i själva volymerna. Att hitta dem och samla dem igen under en gemensam proveniens innebär därför litet av ett detektivarbete.

³⁵ UUB, Bibl. arkiv, E 5, fol. 147–155.

³⁶ Ibland framgår det inte klart om ett visst verk utgör en egen volym eller är sammanbunden med andra, och det är möjligt att enskilda häften i ett och annat band delades upp.

³⁷ För denna hjälp vill vi rikta ett varmt tack till kollegor på Göteborgs, Lunds och Linköpings universitetsbibliotek, Kungliga biblioteket, Skara stiftsbibliotek och inte minst Uppsala universitetsbibliotek.

Andersson-Schmitts tidigare nämnda insats innebär att 22 redan är identifierade. Ytterligare nio kopplas till Schefferus bibliotek i UUB:s katalog över dess C-samling.³⁸

Utöver det har ett antal här nu kunnat identifieras, vilket visas i transkriptionen av listan i E 5, kassaboken. I listan är verkens titlar förkortade, vilket ibland gör det lite svårt att med säkerhet säga vilket exemplar av en titel som motsvarar ett visst exemplar i biblioteket i dag. Men med hjälp av de något mer detaljerade beskrivningarna av samma böcker i M 5:1, av anteckningar av tidigare bibliotekarier i kataloger och arkivhandlingar, och genom att titta närmare på troliga kandidater bland handskrifterna, kan man komplettera informationen och med tämligen stor säkerhet koppla ihop de flesta av volymerna i listorna med titlar i UUB:s samlingar i dag. Nedan presenteras E 5:s text med kompletterande information från M 5:1 i fotnoter, och det pris som angivits för de olika volymerna.

Efter listan på de handskrifter som fanns kvar i Stenhuset, böcker som för övrigt sägs finnas i något som kan uttydas som "gallerskåpet",³⁹ nämner M 5:1 också objekt som finns "i hwita kistan": Schefferus brevväxling i fyra volymer, samt ett antal handskrifter av Stephanus Stephanius hand. Vad som hände med Stephanius-handskrifterna vet vi inte. Brevväxlingen ser i vilket fall enligt dokumentationen i E 5 inte ut att ha ingått i köpet av 1719, utan köptes av UUB tidigast 1749.⁴⁰

1750 förvärvades Stenhuset av Kungl. Vetenskaps societeten, och högst sannolikt fanns det då inte kvar något av vare sig boksamling eller naturalier kvar i byggnaden.⁴¹

Nedan följer transkription av arvslistan i KB:s U 373:1 och därefter transkription av boklistorna i UUB:s arkiv E 5 / M 5:1. På detta följer avslutande notiser om enstaka volymer ur Schefferus bibliotek som kunnat identifieras på annat sätt.

³⁸ Hedlund, Andersson-Schmitt och Hallberg 1988–1995.

³⁹ Att sådana skåp fanns stöds av ett memorial till Uppsala universitets konsistorium av 30.5 1733, där bibliotekarie Wallin tar upp frågan om "icke ett a part skåp med jertrådgaller borde förfärdigas för de nyss inkomne Musicaler" (UUB, Bibl. arkiv, A 9, blad 88, punkt 5).

⁴⁰ Se nedan, fotnot 186 om "Erik Ströms katalog"

⁴¹ Formuleringen i E 5:1, att de 68 handskrifterna "ännu fanns kvar i stenhuset", tyder på att dessa var ett undantag.

Transkription av KB MS U 373:1, J. Schefferus, s. 1–58.⁴²

I handskriften är verken listade med en rad för varje titel. Nedan har detta återgetts i en komprimerad form för att spara utrymme.

Prisangivelser som finns i handskriften är här anförda efter ett snedstreck. Priserna är troligtvis i daler och öre kopparmynt.⁴³ ”Tolv daler” återges på följande sätt: ”/12”; ”tolv öre” så här: ”/12”; ”två daler och tjugofyra öre” återges som ”/2.24”.⁴⁴

Sekundära anteckningar som indikerar byten barnen sinsemellan,⁴⁵ samt andra tillägg sätts i kursiv.

Utstruken text anges i fotnot.

[ ] markerar artikelförfattarnas tillägg. Osäker läsning markeras med [?]

Författarnamnen och titlarna i listan har på många ställen en annan form än den de är kända under i dag. De överensstämmer heller inte alltid helt med den form de har på de aktuella tryckta böckernas titelblad.⁴⁶ En viss utgåva av ett verk identifieras i listan ibland genom omnämmande av tryckare.⁴⁷

Inte alla författare och titlar i listan har kunnat beläggas i allmänna bibliotekskataloger.⁴⁸

⁴² Enligt uppgift på första sidan är detta häfte på 58 sidor taget ur Schefferska gårdsarkivet 27 maj 1884.

⁴³ Jämför UUB, Bibl. arkiv, E 5 och M 5:1, där pris anges i daler kopparmynt.

⁴⁴ Summan av de angivna priserna är 4 464 daler och 3 198 öre kopparmynt (= 99 daler och 30 öre), sammanlagt alltså 4 563 daler och 30 öre. En daler kopparmynt motsvarade 32 öre.

⁴⁵ Tilläggen avser oftast byten mellan bröderna, där J står för Jean, H för Henry och P för Pierre.

⁴⁶ Avvikelserna tyder på att listan upprättats efter direkt diktamen, eller efter en annan lista, som baserats på diktamen. Särskilt vanliga är sammanväxling av bokstäver som låter likadant, som ae och e, a eller oe; se *Aristenaeti* för *Aristaeneti* (s. 12), av olika sk /sh /ch-ljud, se *Mic. Packies* för *Michellspacher*, *Sciceronis* för *Ciceronis*; vidare växlas mellan s och c, och ibland t, se *Fisini* för *Ficini* (s. 2), *Acia* istället för *Asia* (s. 25, s. 53) *fricii* för *Frisii*, *crusiatibus* för *cruciatibus* (s. 53), *S. Busto* för *Sacrobosco* (s. 3); men även ck-ljud, som *Schweickers* för *Schweiggers* (s. 31), *Malapictius* för *Malpighius* (s. 54).

⁴⁷ Exempel är Oporinus (s. 17) och Aldus (s. 33, 41, 46).

⁴⁸ I detta har i första hand LIBRIS, WorldCat, KVK, VD17 och det bibliografiska uppslagsverket *Bibliotheca Vetus et Nova* av Georg M. König använts, men även andra kataloger och lexika har konsulterats.

[1] Swåger Jean David von Schantz, äller Syster Elisabethz⁴⁹ deel i böckerna

[2] Novum Testamentum Cum versione et adnotatione Erasmi /24 | Cl. Alex Just. M. Athen. latine /9 | Corpus juris Civ. cum notis Gothof. /12 | Arnobius Salmasii /15 | Stipman de jure Maritimo /3 | Censura in Glos. jur. Canon. /3 | Gothofr. animadversiones in L. /2.16 | S. de monsambano cum notis Pacifici a lapide /3 | Joh. Schilleri manuductio ad Jurisprudentiam /3 | Joh. à Feld. annotationes ad Grotium /4 | Nic. Tulpis. observationes /4 | Joh. Bapt. Mont. opuscula varia /4 | Serenus cum notis Keukenij /2.16 | Plotinus Gr. lat. fisini /18 | Conkinus de imp. Germ. Roman. /3.16 | Fr. de Qvedeno disquis. polit. in Plinii Brutum /2 | Wegetius de re militari et frantius⁵⁰ /8 | Theatrum Politicum Königs /4.16 | And. Bozii introd. in notitiam Rerumpub. /3.16 [3] Ausa Caroli ducis Sudermanniae contra Sigism. /2.16 | Bökeli commentatio de æmul. imperionum /3 | Acta deß Capitel zu Strasburg /3 | Malleus Maleficus 2 tomis /5 | Grüntlig Widerlegung der von Cour-Branburg publicirte Antus [?] /6 | Forstnerus in Tacitum /6 | Petronius cum Fragment. Hadr. /4.16 | Luciani Pseudosophista /2 | Ludov. Ruccolus de Ratione Status /1.16 | Galassus de fortificatione Italiae /10 | P. Aspiani instrumenta /6 | Vitruvius cum comment Barb. /24 | Arb. [sic] ortelii Synopsis Geograph. /3 | Sphæra de S. Busto /3 | Polybius Gr. Casauboni /20 | Ditmarii Chronicon /8 | Peandri Italia /8 | Olaus Magni /12 | Seb. Frankeni Cronicon /10 [4] Trelei Reges Australes⁵¹ /6 | Ullori⁵² commentarius de bello Belgico /2.16 | Caroli V apologia contra Papam /4.16 | Polybii et aliorum exerpta ursini /8 | Th. Müntzors [sic] Leben /6 | Cambdeni Britannia /6 | Eig de [?] Elisabetha /6 | Ammianus marcellinus Steph. /4.16 | Tacitus Lipsii /6 | Legatio Presb. Joh. ad Eman /2 | Gammal dansk Wijsebook /3 | Tacitus variorum 2 tomis /18 | Beniami Brioli Histor. Gall. /3 | Hesyehii et Stephani Lexicon /18 | Brisonius de formulis /15 | Henrici Steph. de critica Gr. Lat. /5 | Lipsii institut. Epistol. /4.16 | Thuani et Guixiardi Rest. /2 | Lipsius de Cruce et Militia Romana /10 | Jac. Gothofridi opuscula /5 | Ger. Vossius de disciplina popul. /6 [5] Idem de Historiis Græcis /6 | dito de Historicis Latinis /6 | Svaretii Præneste /4 | Onosander Gr. Lat. Rigaltii /7 | Virgilius cum commentario Variorum /12 | Ciceronis opera Lamb. et Gothof. /10 | Euripidis Med. cum scoliis /2 | Phædri fabulae, fabri /2.8 | Latonis artificia Rhetor. /2.8 | Senecæ tragediæ, cum not. Gronovii /5 | Phædrus Rigaltii, Axenii /2.16 | Sophocles Gr. Lat. cum Scoliiis Gr. /8 | Catonis distica variorum /2 | Valerii Fogleri introductio in notitiam Script. /7 | Roland furieux /3 | Sphærae et Astrorum rariorum Procl. /3 | Joh. Van der Linds descriptio Medica /5 | Catalogus rariorum Musæi /1 | Discursus de necessitate Juris Cons.ⁱ /2 | Joh. Loccenii Historia Sveciæ 1654 /3 | Fragmenta Petronii /2.16 | Epistola philol. Conrad. /2.16 [6] D. Cythraei Chronifax /4 | Manuale Lapponicum /4 | Calligraphia Potselii /3 | Bultingerus de Ludis veterum /1 | Alge. Mon. de veritate corporis et sang. Christi /1.16 | M. Svaretii diatriba /1 | Cornelius Agrippa de vanitate Scienti. /2.16 | M. Taxites in Ciceronem /3 | Agatomeris S. Ten. /2 | Seneca in Membrana /20 | Anastacii

⁴⁹ Elisabet Scheffer (1650–1690), gift med Johan David Schantz (1644–1698).

⁵⁰ Med "frantius" torde avses "Frontinus".

⁵¹ Med "Trelei Reges Australes" torde avses "Trelaeus Reges Austrasiae".

⁵² Detta namn har ej kunnat beläggas.

Sinuitae quæstiones /15 | Scolia in Platonis Gordien Olymp. /5 | Collectanea ex Galleno /10

|7| Swåger Columbi, eller Syster Margretas⁵³ deel i böckerna

I första Lättandet D

Biblia Swensk, Kristinas /24 | Postilla Schleupners /9 | Straßburgischer Kirchen Ord. /2 | Trewsprüch /4 | Barnabæ Epistolæ cum not. Is. Vossii /4 | Vossius de tribus Symb. /2 | Petri Abbatis Epistolæ /3 | Jüdsch Lovbog /7 | Conringius de Orig Juris Germ. /3 | Swensk Laubooch in 12° /3 | Kippingii Methodus nova ad jus publ. /2 | Groenvegen de Legibus abrogatis /4.16 | får af C. 16 öre |8| Joh. Ad. Osiander in Grotium /6 | Boeclerus de quæstionibus et Tort. /3 | Thomæ Barthol. Centur. Anato /8 | Ejusdem Medicina Danica dom. /4.16 | Ejusdem de Angina puerorum /1.16 | Joh. Stobæi Eclogæ Phys. et Eth. /15 | Arrianus in Epictetum /6 | Cajetanus in prædicabilia /3 | Pascalii Legatus /3.16 | Ol. Borrichii Hermet. Sap. /3.16 | Ger. Vossii de jure Magist. in Ecclesiasticos /1.16 | Conringius de Nummis Hebr. /4.16 | Casp. Buger, wie man grosse Stück richten soll /8 | Georgii Achantii Philos. Plat. /4 | Scipionis Amirati Disc in Tac. /6 | Boeclerus de Politicis Lips. in 12° /24 | Erasmus de recta Lat et Gr. Sermonis pronuntiatione /3.16

|9| I Andra Lättandet H

Philip. Melanchtho. de Anima /2 | Herm. Conringius de finibus Imp. Rom. Germ. /4.16 | Apulejus cum Notis Elmenhorst. /4.16 | Gothofr. Voigt Curiositates Physi /3 | Cardanus de proportionibus /10 | Skubertus de Scrupulis Chronol. /3 | Hans Leuchnes buchstaben etc /3 | Copernicus de Revolutione orb. cæl. /12 | Archimedes de iis q[uæ] veh. in aqua /5 | Seb. Münsteri de Compos. Horolog /2.16 | Theod. Tripolitæ Sphærica /3.16 | Bernh. Salignatii Arith. et Alg. /3 | Kunst und probierbüchlein /2 | Marcianus Heracleota cum notis Vindingii⁵⁴ /2 | Æiliani Opera Gr. Lat. Gesneri /18 |10| Plinius cum notis Rhenani /9 | Nicephori Chronicon Lat. Camer. /6 | Stella de Vitis Imperatorum /3 | Goltii Græcia et Augustus /20 | Regentenbuch Lauterbachs /5 | Anastasii Bibliothecarii histor. Pont. /3 | Spangenberg Hennebergische Chronich /7 | Peckensteins Sächsische Chronich /7 | Ernst Brottufs Geneal. Anhalt /4 | Unterweißung von Turnige /3 |

I Tridie Lättandet G

Nicephori Historia Eccles. Lat /6 | Herodianus Gr. Lat. Boecl. /6 | Emanuelis Comneni Legatio ad Arm /6 | Joh. Saxonii Comment in Liv. lib. 21. /4 | Onasandri Strategicon Camdrar.⁵⁵ /2.16 | Franc Guicciardini Hist. Cur. /7 |11| Eutropius cum metaphra. Paeanii Cell. /3 | Epitome hist. Gall. etc. /5 | Wexionii Svecia /2.16 | Æsopi fabulæ, Camer. /3 | Heliodori Æthiopica, Gr. Lat. /4 | Nizolii The-

⁵³ Margareta Scheffer (1652–1716), gift med Johan Jonæ Columbus (1640–1684).

⁵⁴ Raden under med text "NB denna är än icke igenfunnen" är utstruken.

⁵⁵ Med "Camdrar" torde avses "Camerar[ius]."

saurus Ciceron. /15 | Adolphi Oconis Inscript. Hisp. /8 | Glareanus de Asie et ejus part. /2 | Alb. de Re vestiaria et lat. /8 | Ludovici Cresollii vacationes aut /6 | Svetonius /3 | Hieron. Alex[andri] Tabula Solis /2.16 | Pollux Gr. Lat Gvalteri /15 | Rosinus cum commenta. Demsteri /8 | Du Choul de la Religion des Anc. R. /7 | Hierono. Magii Miscellanea /4 | Henric. Steph. Schedias. bib. 4.5.6. /6

[12] I Fiärdhe Lättandet F

Aristenaeti Epistolæ Gr. Lat. /4 | Plinii Panegyricus variorum /3.16 | Oratorum veterum oratores G. L. H. Steph. /18 | Erasmi Encomium Moriae /2.16 | J. P. Titius de Adminiculis Lat. L. /2 | Horatius cum commentario Lamb. Wece⁵⁶ /7 | Callimachus cum scholiis græcis /10 | Carmina ad Pasquillum /1.8 | Proba Falconia /1.16 | Bern. Geissensis Palponista /1.8 | Sophoclis Tragediæ Canteri /4 | Phædrus Tan. Fabri. /2 | Obeliscus Pamph. Kircheri /8 | Rei Agrariæ Auctores Rigaltii /6 | Palladius de Gent. Indiae, Gr. L. /3 | Costnitzer Concilium Anno 1575 /6 | Athenæus Gr. Anno 1535 /7 [13] Catalogus librorum in ædibus Ræm.⁵⁷ /24 | Justinus Anno 1530 /1.16 | Tursellinus de particulis /2.16 | Martinus Kempius de Osculo /2 | Æthici Cosmographia /2 | Jani Douza Præcidanea pro Catul. /1 | Libanii Characteres Epistol. /24 | Bibliotheca Joh. Bremer /16 |

Libri Manuscripti

Proclus, etc. /36 | Tritthemius de laudibus Jos. /6 | Eusebius de morte Hieron. /6 | Tornæi berättelße om Lapparna etc.⁵⁸ /8

[14] Bror Jean. Scheffers⁵⁹ deel i böckerna

I första lättandet K

J Augustinus de Civitate Dei cum com. Lud. viv. /12 | J Ulphilæ Evangelia Stiernhelmii /12 | P Lactantii opera, Gallæi /9 | J Algierus⁶⁰ de veritate corporis et sang. Christi /20 | J Tiraqvellus de privilegiis piæ causæ /12 | J Puffendorph de Officio hominis et civis /1.16 | 4 öre af lit J. | J Corpus glossatum Jur. Can. /20 | J Lampadius de Rep. Germanorum /3 | J P. Peccius ad Jus Naut. /3 | J Hottomanni J. Consult. /2.16 | J Severus de Monzambano /3 [15] Joh. Meimbomius de flagrorum usu in re venerea /2.16 | J Joh. Posthii Schatzkammer der gesundheit /1.16 | J Versehung Leibes und der Seelen /1 | J Francenii Speculum Botanicum /24 | J Ol. Rudbeck Catal. Plantarum /24 | Aristotelis politica cum comment Lamb. etc /24 | J Sebastiani Foxii comment. in Plat. de Repub. /2 | Æliani Tactica cum notis Arcerii /18 NB | J Boecleri comment. in Tacitum, Flor. et Joseph. /4 | Margarita

⁵⁶ "Wece" skulle möjligtvis kunna avse tryckaren, Andreas Wechel.

⁵⁷ Här avses troligen den augsburgiske humanisten Wolfgang Andreas Rems bibliotek. Han lämnade efter sig cirka 1 400 böcker.

⁵⁸ Denna titel finns också listad i E 5 /M 5:1; verket tycks dock ha funnits i många kopior.

⁵⁹ Johan Scheffer (1653–1717).

⁶⁰ "Algierus" borde avse författaren "Algerus".

philosoph. /1.16 | ⁶¹Erastus, Duditius, Serveti, Scaliger etc. de cometarum significatione /2.16 | *J* Scipio Claramontius de coniect. mor. /4.16 |

I Andre Låttandet E.

J Erasmi Christiani matrimonii institutio /3 | *Rei rustica* Scriptores apud Commenlinum /5 | *J* Thomas Bartolinus de luce animalium /3 |16| *Septalium* de Ratione Status /3 | *Gabr. Naudei Bibliographia politica* /2 | *Florus cum notis Zevecotii* /3 | *Ptolomæi magnæ constructionis libri* /9 *NB* | *J* Euclides deutsch durch Xylandrum /2 | *Euclides cum scholiis antiquis* /15 | *Euclides cum analysi Herlini* /15 | *J* Diodorus Siculus Gr. Lat. *Columbus* /24 | *Sleidanus de statu religionis et Reip. Carol V Cæs.* /12 | *Cosmographia Münsteri* /12 | *Curionis Saracenica historia Saracenorum, Turcanum, Ægypti-Sultanorum, Tartarorum etc. lib III* /8 | *Bruscii Monasteria Germanica* /8 | *Malapigii de formatione pulli in ovo* /4 | *J* Arngrimi Jonæ Specimen Islandiæ /3.16 | *J* Erici Olai Historia Svetica /4.16 | *J* Pauli Veneti de Regionibus Orient. /4.16 | *Bazii Historia Eccles. Svet.* /4.16

|17| I Tridie Låttandet E.

Rhenani res Germanicæ /4 | *Pauli Orosii adversus paganos historiarum lib 6.* /4 | *Pomponius Mela Oporini* /4.16 | *J* Corn. Nepos *Fleur Steph.* /3 | *Dicæarchus Gr. Lat. Stephani de vita Græciæ ejusq. descriptio* /6 | ⁶²*Malchus de vita Pythagoræ, Rittersh.* /3 | *J* Besoldi synopsis *Hist. univers Ruperti* /6 | *P* Procopius *Grotii, Jornandes, etc.* /8 | *Joh Pappij. Historia Ecclesiastica* /3 | *P* Curtius *Blanckardi* /6 | *Praschii notæ in fab. Phædri* /1.16 | *Bentii Thesaurus linguæ Gr.* /15 | *Turnebi adversaria* /12 | *P. Fagii Sententiæ Patrum Hebr.* /9 |18| *Diomedes de arte Gram. etc.* /4 | *Zvingeri methodus Apodemica* /2 | *P* Theod. *Bibliander de ratione omnium linguar.* /2.16 | *J* Meursii *Archontes, etc.* /10 *NB* | *Hieronimi Mercurialis variæ lect in quibus Medicinæ scriptorum littera* [?] restituuntur /6 | *J* Reinesii *Epistolæ in quibus Script. loca obscura illustrantur* /5 *NB* | *J* Joh. *Vorsti dissert. de tenente scepra ex sed. etc.* /2 | *Fabri Epistolæ Critic. lib. 1 et 2* /6 | *Fabritii Antiquitates* /3.16 | *P* Thomas *Bartholinus de armillis vet.* /4.16 | *Middendorpius de Academicis*[s] /3 | *Fr. Hottomanni jurisconsulti illustrium quæstionum* /4

|19| I fjärde Låttandet G

Libanii Operum tom 2 /28 | *P* Berneggeri et *Freinsh. Orationes* /3.16 | *Dionysius Longinus Tan. Fab. Columbus* /3 | *Phædrus Freinshemii* /2.16 | *Claudianus Heinsii et aliorum* /7 *NB* | *Apollonius Græ. cum scoliis Græcis* /8 | *Rei venaticæ scriptores Gratius, Nemes. etc. Columbus* /3.16 | *P* Tacito *abcuratato* [?] /1.16 | *J* Oratio in *Excessum Gustavi M. Benedicti Skytte* /1 | *J* Danieli *Heinsii panegyricus etc.* /4.16 | *Opusculum Ge. Melitensis* /6 | *Joh. Buxtorffii tractatus de punctorum origine* /12 |20| *Chronica Sclavorum Helmoldi et Arn.* /4.16 | *Octavii Ferrarii de laudib. Franc. de Put. [sic]* /2 | *Fab. Homericæ Col.* /2 | *Zentgravii disquisitio de*

⁶¹ Utstruket i marg.: "P".

⁶² Utstruket i marg.: "P".

Jur. Nat. /2 | *J Petri Molinæi Logica Phys. et Eth.* /3 | *P Catalogus Biblioth. Junii Peter* /1 | *J Genesis et Exodus Terseri* /3 NB |

Femte Låttandet C.

Manuscripti

Heronis opera Græce⁶³ /48 | Uthtag af Brahe ätt⁶⁴ /10 | *Jac. Revardi commentarius pro absentibus*

[21] Mons. Henrii Scheffers⁶⁵ Böcker

I första Låttandet E.

Irenæus, Tertulianus, Arnobius, Felix /18 | Bonaventura tom 1, 2, 3, 4 sent. /6 | Spangenbergers postill /4 | Gerhardi Vossii Theses Theologicæ /2 | Tertulianus ad Nationes /3 | Pascalius de Eucaristia /2.16 | Calovius de Præexistentia Filii Dei /2 | Molleri Postilla *Henrij* /8 | Dorschei Apologia Judicii /3 | Petri Rudbeckii Ecclesiastes /16 | Brissonius de verborum significatione /3.16 | Wästgiota Lagbocken Stjärnhjälms /1.16 | *P Grotius de Jure belli et Pacis Pierre* /15 | Tabor de Jure /3 | Antonii Augustini Emendationes *Columbus* /3 [22] | *P Wilhelmus Grotius de Princip. J. N.* /2.16 | Gesneri Evonymus /3 | Avicenna Latine /3 | Gval. Scharleton de Scorbuto /3 | Langelotti Epistola de prætermisiss in Chymia /24 | Js. Cujacii de Medicina peregrinantium /24 | Themisti Opera Græce /15 | Averroës in prædicabilia Porphyrii /3 | Alexandri de Alex. methaphysica /4 | *P Dan. Lipstorphii Specimen philos. Carthes.* /3 | Luciani Opera Thomis quatuor /16 | Ocellus Lucanus Gr. Lat. /2 | Ber. Coppii partitio Philosoph. /2 | Maximus Tyrius et Alcinous Heinsii /7 | Gassendi Exercitationes Parad. contra Arist. *Columbus* /2.16 | *Skall hafva af K 16 öre Kopparmynt*

[23] I Andra Låttandet D.

Joh. Saresberiensis Polycraticus *Columbus* /7 | Franc. Piccolomineus de Moribus /4.16 | Erasmus de Civilit. Morum etc. /2.16 | Georg Harsdorpheri Sophista /1 | Joh. Fr. Hornii Politica Architectonica /3 | Math. Berneggeri Synnopsis Polit. Lipsianæ /2 | *P Hier. Cardani Arcana politica* /2 | Intereße von Hollandh /2 | D. Hermannidæ Britannia Magna *Pierre* /4 | Scoockius de butyro et Caseo /2 | Strabo Græc. Lat. /20 | J. Lauremb. Græcia Antiqua /5 | Proclus de Sphæra /5 | Dionys. Halicarnas. et Dio Cassius Gr. /20 | Cassiodorus Fornerii etc. etc. /16 | NB Onuphrii Fasti etc. *Henry* /15 [24] | Pomarii Sächsische Chronich /10 | Genealogia Braheana Örnebrings /3 | Theodorus Metochita Gr. Lat. /4 | Sebastianus de vetustate Aquilejæ /2 | Christoph. Ostrafanci de proscriptione Judeorum /2 |

⁶³ Matematiska skrifter av Heron på grekiska finns också omnämnt i E 5 / M 5:1 som nr. 17 i folio.

⁶⁴ Ett verk med denna titel finns listat även i E 5 / M 5:1 som nr. 28 i folio.

⁶⁵ Henrik Scheffer (1655–1700).

Ammianus Marcellinus Vallesii *Columbus* /9 | *P* Conringius de Germaniæ Civib. urbibus etc. /4 |

I Tridie Låttandet J.

Melch. Adami vitæ Theologorum /4 | Ejusdem vitæ Juriconsultorum et Med. /4 | Ejusdem vitæ Philosoph. et Philologorum /3 | Pauli Jovii Tomus 1. 2. 3. /10 | Bellum Ditmærcicum Anonymi /1.16 | Abr. Sauren Stedtz beschreibung /2 | Sigonius de antiqv. jure Pop. Rom. /10 | Haqinoris Historia Eccles. /1.16 | Baconis Henr. VII /2.16 |25| Æliani hist. var. Gr. Lat. /2.16 | Polyeni Strategicon Casauboni *Columbus* /4 | Lipanii navigatio Sermonis⁶⁶ /4 | Erasmus et alii de adagiis veterum /18 | Becani Hermathenæ Hieroglyphica etc. /15 | Lexicon Atticum Phrynichi Nunn. *Columbus* /7 | Joh. Rhodius de Acia /4.16 |NB And. Fulvii Antiquitates Rom. /4 | Hadriani Junii animadversionum liber 6tus etc. /5 | Zenobii Epitome proverbiorum Gr. etc. /3.16 | NB Giphanii observationes ling. lat. *byt mot M. Sarepta* /3 | *P* Joh. Kirchmannus de funeribus Rom. *Henrij* /5 | *P* Salmasius de annis climachericis /6 | Verrius Flaccus Scalig. *byt moot Math. Sarepta* /4.16 | Georg Agricol. Bermannus etc. /4 | Nicol. Fulleri Miscellanea Sacra *Columbus* /5

|26| I det fierde Låttandet D.

Magius de tintinabulis /3 | Henri Ernastiæ [sic] variæ observationes /1.16 | Chrysostomi Orationes /4 | Ciceronis Opera Lambini T. 9.⁶⁷ /16 | P. Bembi Epistolæ /2.16 | Jo. Camerarii Elementa Rhet. /1.16 | *Henry P*⁶⁸ Boecleri Orationes /3 | *Henry P* Annæ M. Schurmans opuscula /3 | *Henry P* Dan. Heinsii Orationes /2.16 | Sophocles cum Schol. Gr. *Columbus* /7 | Eob. Hessus⁶⁹ de tumultibus horum temp. /2 | NB Hesiodus Heinsii Gr. Lat. /4 | Euripidis Tragediæ Canteri /3.16 | Ausonius Scaligeri /2 | Satyrici de corrupto Reip. Statu /1.16 |27| De la Feore les Poetes Grecs premiere partie /2 *byt mot Math. Sarepta* | Plinii Epistolæ cum comment. Catanæi /7 | Theatrum terræ sanctæ Adriconii *Pierre* /20 | Theses Politicæ Giphanii /3.16 | Traumbuch *Henry* /3 | Milichius in lib. xx Plinii *de mundi historia* /2 | Bangii observat. Logicæ lib. II /3.16 |

I det fembte Låttandet H.

Manuscripti

Damascenus de Origine Sacrorum Ord. /20 | Excerpta Chronologica /10 | Raimundi Summa cum glossa /8 | Medici veteres /10 | Joach. Rhetii de tranquill. vi. /1

|28| [Sidan är blank]

⁶⁶ Ändrat med blyerts till "Lipenii navigatio Salomonis".

⁶⁷ Istället för "g" hade man här väntat sig "z".

⁶⁸ Angående detta och de två följande verken är det oklart vilken namn-anteckning som skrivits först.

⁶⁹ "Hessus" torde avse "Hessius".

[29] Mons. Pierre Scheffers⁷⁰ böcker

I första Lottandet lit. H.

Pricæi Commentar. in Nov. Testamentum /15 | Cyprianus, apud Frobenium /9 | Johannis Matthesii Sarepta oder Bergpostill /9 | Jacobi Gothofredi Exercitationes Sacræ /1 | Minucii Felicis Octavius /4.16 | Syracides cum notis Hoeschelii /4.16 | Fragmenta Caroli Magni /1.16 | Joach. Zeneri Compendium Theologiæ /3 | Alstedii Synopsis Theol. /1.16 | Ant. Augustinus de Legibus /15 | Belitz Idea Juris publici /1 | Leges Provinciales Suet. Loccenii /4 | Loccenii Synopsis juris Suecani /6 [30] Puffendorfs Elementa Juris /2 | Gesnerus de quadrupedibus, avibus, serpentibus etc. /36 | Agricola de re Metallica /12 | Georgii Obrechtii secr. Polit | Hippolyti a Lapide de ratione status /4 | Arist. Nicomachica, per Tab. Zuing. /8 | Teutscher Fürsten Stat /2 |

II. I Andre Lottandet, C.

Apuleji Opera /1.16 | Fr. Patricii de Regno etc. /4 | Grotius de Imperio summarum potest. circa sacra /3 | Acciajoli Comment. polit in Aristot. /3 | Regentenkunst wieder Machiavell. /2.16 | Corona Virtutum /1.16 [31] Machiavelli Princeps /3.16 | Burgersdicii Ethica, Physica, etc. /2.16 | Boxhornii tractatus varii, instit. Disquiss, diss. /3.16 | Politicus Sceleratus cum notis /3 | Lavaterus de Spectris /2 | Ptolemæi Geographia, Lat. /18 | Scaliger de Emendat. Temporum /12 | Plutarchi vitæ et opera reliqua /36 | Philostratus de vita Apollonii /2 | Sigonius de Regno Italiæ /10 | Aloysii Navigatio, item Columbi, etc. /10 | Scardeonius de Padua /6 | Matthesius vom Leben Lutheri /5 *gifwit bror Henry i byte* | Memnonis Persische Chronic etc. /4 | Schweickers⁷¹ Reisbuch nach Constinop. /3 | Ungarische Kriegsbeschreibung /3 | Orsaker till Sigismundi afsättning /4 | Spangenberges Churfürstliche Chron. /2 *gifwit bror Henry i byte*

[32] III. I Tredie Lottandet. K

Mercatoris Chronica /4 | De Origine Turcarum /1.16 | Beuterus in Tacitum de morib. Germ. /2.16 | Chytræi Itinerarium et monum. /3 | Eusebii Pamphili Dialogi de rebus Gall. /1.16 | Paulus Jovius de Britann. Scot. Hib. /3 | Guicciardini Histor. part. 2. /3 | Sallustius Gronovii et Thysii /4.16 | Twå gambla Sweries Chrönickor /1.16 | Vossii Origines /12 | *abest NB* Joh. Camerarii, vita Phil. Melanchtonis /4.16 | Antonini Liberalis Metamorphoses Munckeri /3 | Joh. Cuspinianus de Turcar. origine /3 | Cardanus de vita propria /2 | Forum Romanum tribus Tomis /24 [33] Hottomanni Commentariorum in Cic. Volum. 1.⁷² /6 | Anonymi Epitome rerum German. /1.8 | Nonnus de re cibaria /6 | Lipsii Saturnalia /3 | Aldi Manutii Orthographia /4.16 | Gronov. de Sestert. et pec. vet. /6 | Seldenus de Diis Syr. /3.16 | Constantini Porphyrogenetæ opera /6 | Guttherius

⁷⁰ Peter Scheffer (1657–1731).

⁷¹ Med "Schweickers" torde avses "Schweiggers".

⁷² Det är osäkert om siffran "1" hör till titeln eller till prisangivelsen.

de Officiis domus Augustae /4.16 | Francisci Sanctii Minerva Scioppii /5 | Guttherius de jure Manium /4 | Martinus Schookius de foenore unciar. /2 | Salmasius de modo usurarum /5 | Salmasius de Usuris /3 | Joh. Wowerii Polymathia /3 | Guilielmi Bartons⁷³ historia L. Græca /2

|34| IV. I färde lottandet, E.

Quintiliani et aliorum Declamationes /6 | NB Centuria 3ia reperitur quoque Thomæ Bartholini Epist. Medicin. cent. 1,2. /3 | Anselmus Solerius de pileo /3.16 | Passeratii orationes et præfationes /3 | *alius quaerendus* [?]. Mureti orationes et Epist. /3 | Nic. Caussin de eloqu. sacra. et prof. /7 | Gerh. Vossii Institutiones oratoriæ /8 | Schentius⁷⁴ de usu logices etc. /3.16 | Jac. Strasburgi Carmina /1.16 | Epigrammata et Poemata veterum, Koolt /4.16 | ... [?]⁷⁵ Gunteri Ligurinus Rittershusii /4.16 | Grotius de veritate Relig. Christ. /2.16 | Palingenii Zodiacus /2 | Claudianus Heinsii in 12° /3 | Statius /2 | Catalogus Bibliothecæ Sunningii [?] /24 | Histoire de Donna Olympia etc. /3 |35| NB Diodorus Siculus H. Steph. /15 | Ezech. Spanhemii Dissert. de numismat. /10 | Monas S.S. Evang. 8° /1.8 | Historia literaria Sim. Pauli /1.16 | Christlicher Unterricht von worten [?] Christi Marburg /3 | Apologie des grandes hommes accusez de magie /2 | Isagoge Chronolog. Buchholtzeri /4.16 |

V. Manuscripti

Σειρήνης περι κυλίνδρος τομης⁷⁶ /15 | A. Gellius in membrana⁷⁷ /12 | Traj. Boccalini in Tacitum⁷⁸ /3 | Calendarium Germanicum⁷⁹ /6 | Algebra Landvogts⁸⁰ /6 | Legenda Lombardica de Sanctis⁸¹ /6 | Calendarium et missale /3

|36| [En hel sida med svag skrift:] *Föliande böcker har iag af Syster Lishens Lätt efterter ... .. medförda[?] penningar betalt och till mig tagit.* |

Olaus Magnus /12 | Virgilius cum comment variorum /12 | Prisonius de formulis⁸² /15 | Lipsius de cruce et milit. /10 | Vossius de discipl popul /6 | Vossius de historicis Latinis /6 | Vossius de historicis Graecis /6 | Catonis distica variorum /2 | Mion... [?] Toxi [?] ... in orationes quædam ... [?] /3 | Petronius cum fragm. et not. ... [?] /4.16 | Ser de Monsambano ... .. [?] P lat. /3 | Nic. Tulpii Observationes /4

Summa 83 daler 16 öre

Ditmari Episcopi Ci ...[?]

[Sedan ytterligare en rad].

⁷³ Med "Barton" torde avses "Burton".

⁷⁴ Med "Schentius" torde avses "Schenckius".

⁷⁵ Mycket svårläst anteckning i marginalen.

⁷⁶ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 13 och 14 i folio.

⁷⁷ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 21 i kvarto.

⁷⁸ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 20 i folio.

⁷⁹ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 4 i kvarto.

⁸⁰ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 9 i folio.

⁸¹ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 12 i kvarto.

⁸² Med "Prisonius" avses troligtvis "Brissonius".

[37] Svåger Fredrich Schantz, Eller Syster Anna Ursulas⁸³ deel.

Eusebius de præp. Evang. Gr. /16 | Orig. T. 1. 2. /8 | Ansh. in Epist. Pauli /6 | Salvi-
 anus Pit. /3 | Covell. ex Thomas. /1.16 | Erasmi Paraph. in Marc /1 | Ejusdem in Lu-
 cam /1.16 | In Johannem /1.16 | Theodorus Polymi /1 | Edhenius de vera Christi R.
 /2 | Joh. Math. opuscula /3 | Molleri Polit. /1.16 | Lenæus de vera Religione Christi
 /2 | Photii Nomocon /12 | Panes[?] Meister, de iurisdic. /6 | Forcatulus de Servi-
 tutibus /2.8 | Placent. de varietate ad /2 [38] Boeclerus in Grotium /6 | Thomæ
 Bartholini Acta Medica /10 | S. Empiricus Gr. Lat. Genevæ ap. Pet. et Jer. /18 |
 Aristotel. Nicom. cum Comment. Lamb. /6 | Theophrasti institutio Regia /2 | Phi-
 lostrati opera Gr. Lat. /15 | Anton. de Rebus suis Gr. Lat. commen. hata[?] /10 | Seb.
 Foxij de Cons. Plat. et Aristot. /2 | Steph. Theoph. contempl. Academica pro Platone
 contra Aristotelem /3 | Hieronimus Cardanus de Vanitate Rer. /4 | Picarti obser-
 vationes Historico Politicæ /4.16 | Georg. Sab. fabularum Ovidia. interpret. /2.16 |
 Hippol. a Callibus princeps /3 | Ptolom. Tab. Mercat /12 | Hippoli. Canon Pascalis
 /3 | C. Barthol. de Unicornu /2 | Bressii metrica Astronomica /8 | Orontius Finæus
 de quadratura Circuli /8 | J. Curio de hon. artium Stud. /6 | Sylacius Cardinus /3
 [39] Vetus orbis descriptio gr. lat. Gothor. /3 | Appianus Alex. Gr. lat. /18 | Herod.
 Gr. Lat. /18 | Sveo Gram. Stephanij /10 | Platina de vitis Pontif. /10 | Herm. Hugo-
 nis obsidio Bred. /8 | Icones virorum illustr. Boesartij /15 | Stradæ vitæ et Imagines
 imperat. /4 | Leonis Chiensis historia de Constant. capta /2 | Wossii Isag. Chronol.
 Sacræ /2.16 | Edda Island. Resenii /5 | Leonis Sweonischen Reichs beschreibung /2
 | Machiavelli Hist. Florent. /4 | Svetonius Henrice Steph. /6 | Friculphi Chronicon
 /5 | Historia Aug. Script. Gothof. septem tomi /16 | Sturmi Epistolæ /7 | Hieron.
 Osorius de Rebus Em. R. /3 | Ludovicus ab avila de Rebus Caroli V. /2.16 | Eustatii
 commentarius in Homerum /30 | Velseri Antiquitates Augustanæ /4 [40] Opuscu-
 la Baisii /4 | Altamerus in Tacitum de moribus Germ. /2.8 | Rubeccij Elen. et Poem-
 ata /4.16 | Samuel Boscartus de annalibus /20 | C. Sigonius de antiquo jure populi
 Rom. /8 | And. Scotti obs. Rom. /7 | Tomasius de donariis etc. /3 | Gerh. Vossius
 de natura logic. et R. /3 | J. Corasii Miscel. /3 | Nic. Clen. Gram. Græc. Vossii /2.16
 | Asconius Pedianus Ottom. /2.16 | Joh. Herbinii Chryptæ /2 | Gronovii annot. in
 Plinii histor Nat. /1.16 | Savillus in Tacitum et de milit. Rom /2.16 | Gronovii ob-
 servationes /1.16 | Ravisii Textoris Epithet. /1 | Spitzelius de re litteraria Chinens.
 /2 | Schioppii infamia Famiani /2 | Me. Junii Method. Eloquentiæ /4 | Fab. Quint.
 etc. /9 | Demetrius Plater. Gr. Lat. /2.16 [41] Symmachi Epistolæ Iureti /3 | Libanii
 Orationes cum notis Got. /8 | Octavii Ferrarii panegyricus /24 | Bud. cum notis
 Skickardii /3 | Ovidius Myschæi /5.16 | Martialis aldi /2.16 | Bibliotheca Gesneri
 in Simlerum /10 | Eschylii Trag. cum Scholiis Gr. /18 | Terence francois et latin /2
 | Rectoratus Gust. Oxenstierna /1 | Traduction de Eneide de vinis⁸⁴ /5 | Winstrupii
 Epigrammata /2.16 | Von dem [sic] Juden und ihrem [sic] Lügen /2.16 | Manutii
 Tactica Gr. /20 | Nazimbeni Comment. In Virgil. /20 | Lexicon Geographi. /4 |
 Vita S. Otiliæ /4 | Schefferus de compar. L. Lat. facult. /10

[42] [Sidan är blank]

⁸³ Anna Ursula Scheffer (1660–1731), gift med Fredrik Schantz (1651–1697).

⁸⁴ Med "vinis" avses möjligen översättaren Vintiniano.

|43| Jungfru Maria Regina Scheffers⁸⁵ deel i Böckerne

I första lättandet No. F

Isidorus Pelusiota Rittershusii /18 | Terserus in Genesis /2 | Scotus in 3,4, Sentent. /4 | Casaubonus de rebus sacris /9 | Jesuiten und Predikanten-Latein /1.16 | Erasmi Paraphrasis in Acta Apostolorum /1.16 | Isidorus in libros Mosis /2 | Petri Lombardi Sententiæ /2 | Poto de Statu domus Die /2 | Ambrosius de fuga Seculi /2 | Augustini Enchiridion etc. /1.16 | Joh. a Felden Elemena [sic] Juris univers /15 | Rhalams observationes juris /4 |44| Boecleri annotationes in jus publ. /1 | Dan Otto de jure publ. /3 | Salmasii animadversiones ad jus Att. /3.16 | Sveries Rijckes Siörett /1.16 | Joh. Köchiw[?] de Sale /4 | L. Fuchsii Stirpes /4.16 | Tho Willis de Fermentatione etc. /2.16 | Marsilii Ficini opera etc. etc. /15 | J. Pic. Mirandula de Provid. Dei /2 | Henr. Regii Philosophia Natur. /6 | Aristotelis Politica composita per Micrælium /2 | Plato Gr. Lat. /30 |

I Andre lättandet K

Justi Lipsii Philosophia et Physiologia Stoica /4 | Salustius de Diis et mundo Gr. Lat. /2 | Wermulæi Politica /2.16 |45| Joh. Barclai Argenis /3 | Fr. Stypmanni de Sinceritationibus etc. /2.16 | Henr. Glareani Geograph. /2 | Ptolomæi Planisphærium /6 | Zieglerus in Mathematica Plinii /3 | Pomponius Mela Is. Vossii /5 | Cedrénus Gr. Lat. /18 | Eusebii Historia Ecclesiastica lat. etc. /12 | Thuani Historia duobus tomis /36 | Stumpfen Schweitzer Chronich /18 | Junii Batavia etc. /5 | Ælnothas de vita S. Canuti /5 | Portugallische Historie /15 | Vossii Historia Pelagiana /6 |

I Tridie Lättandet H.

Ant. Liberalis Methamorph. Gr. Lat. etc. /6 | NB Geufreri aula Turcica /4.16 | Diogenes Laertius Casauboni /7 |46| Bertram de Repub. Hebr. /5 | Nic. Reusveri [sic] Italia /2 | Svidas Gr. /18 | Laurenti Mülleri beschrifwelße om några merckelige Saker k. Joh. etc. /2 | Speculum Jesuiticum /1.16 | Sinceri Itinerarium Gallia /3 | Perotti Cornu-copia /12 | Gatakeri adversaria miscell. /9 | Prisciani Opera /10 | Apollonius Alex. de Syntaxi Gr. Lat. /6 | Val. Probus cum notis Ernstii /3 | Meursii Regnum Atticum /4.16 | Hesychius cum notis Hackii /15 | Gruteri Suspicionum libri 9 /3.16 | Rosa in Cic. Academicas quaestiones et de finibus /5 | Ursini notæ in Ciceronem /3 | Rivius, Aldus, Popma, etc. in Salust. /3.16 |47| Walo. Messalinus de Episcopis et Presbyt. /4 | Julius Cæs. Bulengerus de conviviis veterum /4 | Boecleri Musæum /3 | Linacer de emendata structura Camer. /3 |

I fierde Lättandet H

Hug. Grotii Epistolæ ad Jaskium /2 | Isocratis Opera Gr. Lat. /18 | Antonius Galonius de cruciatibus Martyrum /3.16 | Thomas Bartholinus de armillis veterum /4 | Terentius cum Comment. Boecleri /6 | Callimachi Hymni et Epigrammata

⁸⁵ Maria Regina Scheffer (1662–1690).

Gr. L. /3.16 | Plautus Taubmanni /7 | Pindarus Loniceri Lat. /3 | Theocritus cum scoliis /4 | Hesiodus Grævii /3.16 | C. Julii Solini Polyhistor /2.16 | Beuterus de situ et moribus German. /3 |48| Davidis Chytræi Chronion Sax. /3 | Natalis Comitum Mythologia /4.16 | Dionysii Petavii Rationarium temp. /5 | Erasmus Bartholinus de Cometis /3 | Nils Matsons och Willmans resor /3 | Themisti Orationes /3.16 | Historia belli Sveco Muscovitici /2.16 | Regia Academia Hafniensis /2.16 | Petronii Fragmentum /1 | Logarithmorum Canonis descriptio /3 | J. Petri Titii Noctes Poet. /1 | Catechesis Lapponum /24 | Speculum consiliorum Hispanicorum /1.16 | Ravii versio Geneseos /2 | J. Vorstii Observ. ad Ling. vernac. /24 |

I femte Lättandet G. Manuscripti

Damascii quæstiones et resolutiones⁸⁶ /12 |49| Idem de studiis juris Pontificii /20 | Varronis fragmentum de Lingua Lat. /3 | Bernhards de Gordomio [sic] Medicinalia⁸⁷ /8 | Gammal Lagboock in 4to /5 | Några Copier af reliquiis Grammaticorum /3

|50| [Sidan är blank]

|51| *Monsieur Ivar Scheffers*⁸⁸ *deel i böckerna*

I första lättandet J

Gersonis opera partibus quatuor. /6 | Erasmi paraphrasis in Evang. Matthæi /7 | Ramus de Religione Christiana /1 | Biblia Lat. vulgatæ versi. /6 | Bonaventura Cornelli. etc. /3 | x Albert. Pabstischer antichrist /1 | Edenij memoriale biblicum /24 | Ambrosius de officijs /2 | Henrici Kippingij Exercitationes etc. /3 | Joh. Matthæi Idæa boni ord. /1 | Bazij meditatio Sacra. /1 | Bebelius de officio christiani. /1 |52| Mentzeri Exegesis august. confessio. /2 | Testament der Patrum /1 | Ferrarij Epist. de utilita. catol. fidei *ör* /8 | Literæ Circulares /12 | Codicis lib. priores et posteriores /18 | Codex canonum Eccles. /2 | Racchelij dissertatio de Jure in genere /4 | Locceniu [sic] de jure maritimo /4 | Galenus Tomis 3.^{bus} /30 | Jac. Skegkij in Aris. prædicab. /6 | Idem in Arist. physica. /9 | J. Pici mirandula de rerum præen. /4 | Timæus Chalcidicus cum not. Meur. /4 | Arianus de venatione /2.16 |53| Machiavelli princeps cum com. Conr. /3.16 | Conringii propolitica etc. /6 | Caspar Bartolinus de aquis. /1 |

I andra lättandet I

Arist. de partibus animal. /4 | Wexionij Politica /2.8 | Skegckij commentarius in Aris. Topi. /3.16 | C. Scheibleri Metaphy. Epittome. /3 | Gianottus de repub. Venetorum /1.16 | G. Ubaldi de æq ponderantibus. /12 | Gemmæ Fricij cosmographia /4 | Leonh. Hübers Instrumentenbuch /3 | Tricas Jus de principijs chirom. /3 | Georg. Purbac. Theorica N. Planet. /2 | Proclus de motu G. L. /2 |54| x J. Freigij quæstiones

⁸⁶ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 10 i kvarto.

⁸⁷ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 3 i folio.

⁸⁸ Ivar Scheffer (1665–1713).

geometricæ /3 | ·Hokus Pokus /24 | ·Steph. Mic. Packies⁸⁹ optica /2 | Gramondi histori Galica /10 | Sabellici lib. exem. /1.16 | Regionis cronicon Pistorij /15 | P. Emilij lib. de rebus Francicis /12 | Phlostrogium G. L. Gothofredi /7 | Fel. Milentij alphab. monast. /2 | Velseri res Augustanæ /18 | Nicetæ Chiromatis historia G. L. /10 | Jovij fürtreffliche Leute lebenen⁹⁰ /12 | Marcellus Malapictius de Bom. [sic] /6 | Historiæ byzantinæ protrepticon /12 | Penalismus proscriptus /20 | *I tridie lättandet F* + Buchananus de rebus Scoticis /4.16 | Dictys Cretensis etc. etc. /3.16 [55] Simlerus de repub. helvetianorum /2.16 | x Josephus Lat. /5 | Hottomanni Francia. /3 | Apollodori bibliotheca. G. L. /4 | Georg hornij res britannicæ /2 | Arianus blanchardi. /6 | Valerius Maximus Vorstij /4 | Frontinus Keucenij /4 | x Hondorfij Theatrum Exeplorum. [sic] /4 | D. Fausti Leben durch Joh. Pfeitzer /2 | Francisci Svrtij divitiæ Cœlestæ. /2 | Johannis Monteville reißbuch /1 | Ursini imagines clarorum Rome virorum /20 | Scaligeri Poetica /8 | Bechani hermatenæ etc. /9 | Olai Vormij Literatura Runica. /4 | Autores de agrorum conditionibus Turneb. /3 [56] Goltij thesaurus rei antiquariæ /8 | Jacobus Guterius de jure manium /5 | Octavij Ferrarij analecta de re Vest. | x Ejusdem de re vestiaria lib. 7. /7⁹¹ | x Johannes Henri Meibom. de cerevicia /4 | x Caspar Sagittarius de crusiatribus [sic] Mart. /3 | *Asconius Pedianus cum notis Pompæ*⁹² 6 daler Marcianus capella /3 | Jani Dousæ prædicamenta in arbit. /4 | *I fierde lättandet K* # Aratus Grotij /8 | Homerus cum Scolis Græcis⁹³ /15 | Johannis Titi maneductio ad exerp. /6 | Rango de capilamentis /2 | Johannes Heckelius de coronis poetarum /1.16 | Esaïæ Romplers carmina German. /1.16 | Lucretius gitanij /3 | Apollonius Rodius G. L. /4 | Calonis [sic] distica cum notis Erasmi et Scali. /3 | Septem illustrum poetarum poem. /3 | Nonni Paraphrasis Johannis Nanzij /5 | Arati interpretatio Sciceronis [sic] Festi etc. /4 [57] Orus Apollo Frobenij /1 | Index bibliothecæ Boeckleri /24 | Oratio Johannis Scytte /2 | x Aurelius victor de viris illustribus. /3 | Socratis Epistolæ Alati /4.16 | Epistole Ciceronis ed. ad. Theo Sib. /4 | Apollogeticus eorum qui hollandiæ prefue. /3 | Gisb. Cuperi observat. lib. tres. /3 | Prosodia Smetij. /4 | Gemma Frisius de astro. catol. /2 | Catalogus librorum Sibraudi. /4.16 | Autio⁹⁴ librorum in aedibq. [Tho. Barto.] /16 | Catalogus librorum fratrum de turnes[?] /1 | Le Character de la passion de la Chamber. | Le Character de la passion volum. 3 et 4. [58] + Geographia generalis Varenij. /4 | LOffice [sic] de la Virg. Mariæ /1.16 |

Manuscripta

Pappus Alexandrinus⁹⁵ /36 | Joh. Romb de Kyrspæ⁹⁶ /6 | Sex. Julius Frontinu [sic] de colonis /2 | Catonis distica etc. in 4^{to}⁹⁷ | Gabriel Tuderus de conversatione

⁸⁹ Med "Mic. Packies" torde avses "Michelsspacher".

⁹⁰ Jämför titel på utgåva av 1589.

⁹¹ Priset är angett för detta och föregående verk på listan tillsammans, "Octavij Ferrarij analecta de re Vest".

⁹² Med "Pompæ" avses troligen "Popmæ".

⁹³ Ändrat av annan hand till "Graecis".

⁹⁴ Med "Autio" torde avses "Auctio".

⁹⁵ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 7 och 30 i folio.

⁹⁶ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 15 i folio.

⁹⁷ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 29 i kvarto.

Lapponum /2 | Onomasticon ex Fabio Quintiliano⁹⁸ /1 | Micael Beuterus in Vel-
lejum⁹⁹ /24 | Exerpta quedam /24

Transkription¹⁰⁰ av UUB:s arkiv E 5, kassabok 1715–1723,
s. 147–155, *dokumentation av UUB:s köp av handskrifter ur Schefferus*
sterbhus 1719,¹⁰¹ *med utvald information från UUB:s arkiv M 5 i fotnoter*.¹⁰²

Efter v. Consist. Majoris slut af d. [_] 1719 köpt thessa MSS uthur b. Profess.
Schefferi sterbhus.¹⁰³

Folio

1. Johannis Garcaei Methodus Doctrinae Ptolomaicae de Judiciis Genitura- rum. ¹⁰⁴ Carta ¹⁰⁵	[A 310]	12 ¹⁰⁶
2. Chronologia Caesarum Romanorum & CPolitanorum, item Papparum usque ad ann. 1325. Membran. ¹⁰⁷	[C 686]	12

⁹⁸ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 23 i kvarto.

⁹⁹ Jämför E 5 / M 5:1, nr. 27 i kvarto

¹⁰⁰ Transkriptionen ska inte ses som en vetenskaplig edition. Utraderingar anges inte regel-
mässigt och avkortade ord suppleras ej. I kassaboken är varje vänstersida förbehållen De-
bet, medan höger tar upp Credit. Boktitlarna är genomgående skrivna på höger sida, med
angivande av pris för varje enhet och en summering längst ner på sidan. Denna summering
har ej tagits med här, eftersom den inkluderar även andra kostnader än detta bokinköp.
Utelämnad från denna transkription är också Maija Scheffers kvittens som följer efter
listan med boktitlar. [ ] markerar utgivarnas tillägg.

¹⁰¹ Vid identifikation av handskrifter i C-samlingen har vi konsulterat Hedlund, Anders-
son-Schmitt och Hallberg 1988–1995, och i övrigt UUB:s kataloger över ämnesordnade
handskriftssamlingen. Angående handskrifter som tidigare identifierats av Andersson-
Schmitt har förstas hennes artikel "Johannes Schefferus, bibliotekarie och handskrifts-
samlare", (se referenslista) använts. När det gäller de grekiska handskrifterna har C. E.
Aurivillius handskrivna katalog över dessa konsulterats (1835).

¹⁰² UUB, Bibl. arkiv, M 5, s. 5–12, eller M 5:1, är en lista över böcker som, troligtvis 1719,
var kvar i Schefferus familjegård i Uppsala. M 5:1 ger ofta mer information om de olika
verken än E 5. Om informationen i M 5:1 har varit viktig för vår identifikation av titeln,
ges informationen här i en fotnot. Om en viss titel förekommer både i E 5 / M 5:1 och i
U 373:1, noteras detta endast i fotnot i transkriptionen av U 373:1.

¹⁰³ Rubriken i M 5:1 lyder: "Register på sal. Prof. Joh. Schefferi Manuscripter som ännu äro
qvar uthi Upsala, och stå i förwar uthi Stenhuseth i sal. Schefferi gård."

¹⁰⁴ Denna volym beskrivs i M 5:1 vara en handskrift som har "svart band omkring och gröna
band uti på sijdorna", vilket A 310 har än i dag.

¹⁰⁵ "Carta" el. "Cartaceus" i listan betyder att handskriften är skriven på papper, medan
"Membran." eller "Membrana" står för pergament. "Gr." el. "Graece" betyder att skriften
är på grekiska.

¹⁰⁶ Priset är i daler kopparmynt, enligt uppgiften om den totalsumma som utbetalades, se E
5, s. 130 och 137.

¹⁰⁷ Enligt M 5:1 är denna text skriven "med munkstijl på pergament" och innehåller i tillägg en
kronologi över "Reges Francorum et Papparum a Julio Caesare", vilket identifierar den som C 686.

3. Bernh. de Gordonio Compilatio de Conserv. Valetudine, Membran.¹⁰⁸
[C 662] 12
4. Liber de fine Creationis Creaturae Rationalis & maxime hominis, Variis
tabulis Chronol. Illustratus¹⁰⁹ [ingår i H 2]
Annii Viterbiensis Veteres auctores historici, Carta
[ej identifierad]¹¹⁰ 6
5. Collectio scriptorum Graecorum de Arte Musica puta, Pselli, Euclidis,
Bacchii, Alypii, Aristoxeni, Aristidis Quintiliani &c Graece omnia, Carta¹¹¹
[alla i Gr. 52] 30
6. Descriptio Bavariae Longobardiaeque Ital. Regum, Ducum, Comitum
Palat. Rheni ex vetustis monumentis Opus Genealogicum. Carta
[H 431] 18
7. Pappi Alexandri Libri συναγωγής. Graece, Carta
[Gr. 49]¹¹² 30
8. Terentii comoediae¹¹³ [alla ingår i C 916]
Epistolae Aeneae Sylvii
Epistola Leon. Arentini cum Fabula Boccatii de Principe Salernitano.
Poggii Florent. Fabula de Asino aureo etc. Carta 20
9. Conr. Langvogt Cabbala Algebraica, Cartaceus¹¹⁴
[C 652] 15
10. Isaacus Monachus de inveniendis laterum numerorum quadratorum¹¹⁵
[alla i Gr. 53]
Barlaami Monachi λογιστική

¹⁰⁸ Enligt M 5:1 är detta verk skrivet år 1294, vilket denna text i C 662 också är.

¹⁰⁹ Detta verk sägs i M 5:1 vara inbundet i tryckt pergament; texten på pergamentomslaget till detta häfte i H 2 tycks dock vara handskreven. Eventuellt ska "tryckt" läsas som "präntat" vilket ibland används om högre bokstilar.

¹¹⁰ Detta verk har vi ej kunnat identifiera i UUB:s handskriftssamling; det givna stället vore annars i H 2, där andra liknande texter finns.

¹¹¹ M 5:1 ger oss inte bara författarnas, utan även verkens namn, samt listar ytterligare ett par titlar som ingår i volymen, vilket säkerställer att det är dagens Gr. 52.

¹¹² Gr. 49 passar bra in på beskrivningen i M 5:1. Det sägs där en del av verket saknas, nämligen hela bok 1 och en del av bok 2, vilket stämmer med Gr. 49. Detta verk finns för övrigt också som nr 30 i folio i föreliggande lista, men där i latinsk översättning.

¹¹³ M 5:1 ger här utförligare titel- och författarinformation, som väl speglar innehållet i C 916.

¹¹⁴ Här står valet mellan två olika exemplar av detta verk, C 656 och C 652. Vi föreslår C 652, eftersom orden i titeln, som den återges i M 5:1, direkt återspeglar en rad i C 652:s inledning, "Conradi Landtfogth monachi in Coenobeio Misteribus cabala algebraica". C 652 är också i folio, medan C 656 är i kvarto. C 656 föreslås istället finnas bland föreliggande listas nr 32 i kvarto.

¹¹⁵ Denna text av Monachus finns också i översättning till latin i UUB:s A 12, som är ur Miegs samling, jämför introduktionen, vid fotnot 25. Den latinska titeln finns dock inte specificerad i föreliggande lista.

Diophantus Alexandr. Scholia Planudis in Diophantum Pedasimi ¹¹⁶ Synopsis Geometrica Gemini Phoenomena etc. Gr. Carta		40
11. Sallustii Bellum Catil. & Iugurth.	[alla i C 918]	
Dares Phrygius de bello Troj. Guarinus Veronensis de Moribus ingenuis. Leonard. Aretinus super Basiliium de Graeco transl. Aeneas Sylvius de Miseria curialium Mattei Vegei Dialogus Epistola Aeneae Sylvii ad Joh. De Aich. &c carta		21
12. Virgilii Aeneis, Bucol. & Georg. Carta	[C 900]	20
13. Euclidis liber datorum	[alla i Gr. 50] ¹¹⁷	
Apollonii Pergaei Conica Serenus Diconus de Sectione Cylindri Gr. Carta.		30
14. Serenus de Sectione Cylindri	[båda i Gr. 48]	
Apollonii Pergaei Conica Graece, Carta		18
15. Joh. Romberk de Kyrspe Congestorium artificiosae Memoriae, Carta	[ingår i H 2]	6
16. Claudii Ptolomaei Harmonica, Graece, Cartaceus nitidissimus	[Gr. 45]	18
17. Heronis Alex. Mathematica, Graece, Carta	[Gr. 51]	30
18. Berättelse, huru Sodankyllä, Sombio. etc. Lappar äro til Guds dyrkan omvända, skrivvit af Gabr. Tudero årh 1669.	[S 166] ¹¹⁸	9
19. Olai Petri Niurenii Lapplandia	[båda i S 164]	
Sam. Rhen Relation om LappMarkens Beskaffenhet etc.		12
20. Boccalini Constitutiones Polit. In Taciti Agric. Ital. Carta	[P 136?] ¹¹⁹	6

¹¹⁶ "Pedasimi" stavas vanligtvis "Pediasimi". En geometrisk text av Pediasimi finns också i Gr. 46; se fotnot till nr 30 i folio.

¹¹⁷ M 5:1 noterar vilka böcker specifikt det rör sig om och listar ytterligare verk i denna samling, som alla ingår i Gr. 50.

¹¹⁸ M 5:1 nämner på detta nummer också titeln *Om lapparnas ursprung och härkomst*, som finns i slutet av nuvarande S 166. Ett par liknande titlar i handskrift återfinns också i Erik Ströms katalog (se fotnot 186) s. 250, nr 35 och s. 252, nr 69).

¹¹⁹ Hedlund, Andersson-Schmitt och Hallberg kopplar UUB C 807 och C 808 till denna post i E 5. Det kan dock diskuteras; först och främst nämns i E 5 endast en volym, inte två. För det andra anges titeln här varande *Constitutiones* rörande Tacitus *Agricola*, inte som i C 807–C 808 *Osservationi* rörande Tacitus *Annales* och *Historiae*. Dessutom antyder priset, 6 daler, att det rör sig om ett mindre anseeligt verk. På denna beskrivning passar P 136 bättre, även om titeln i själva boken skrivs *Considerationes* rörande Tacitus *Agricola*, och inte som i E 5 *Constitutiones*; det förra kommer dock närmare än *Osservationi*.

21. Juris Civilis Romani Excerpta Varia, German. scripta ann. 1450. Carta	[C 803]	20
22. Joh. Reuchlini Progymnasmata	[alla ingår i C 687] ^{120'}	
Engelardi Scintillae alias Funck didti ¹²¹ [...?] Elegia in mortem matris suae		
Alex. Senensis Epigrammata ¹²²		
Fragmentum de Coelo Christianorum Principum		
Georg. Tipherni Carmina		
Steph. Hosts Epistolae & poemata		
Item quam plurimorum sermones et poemata Carta		30
23. Senecae Tragoediae, Carta, Codex nitidus	[C 919] ¹²³	30
24. Modus legendi in libro Decretorum	[alla ingår i C 917]	
Alphabetum decretalium		
Panegyricus Plinii jun.		
Pacati panegy.		
Momertini Gratiarum actio, etc. Carta		30
25. Speculum humanae Salvationis Joh. à Tutz. Carta [C 179]		18 ¹²⁴
26. Vocabularium Latinum & Latino Teutonicum Vetus, Carta	[C 679?] ¹²⁵	15 ¹²⁶
27. Hermiae Philosophi Scholia in Platonis Phoedrum, Codex nitidus. Carta	[Gr. 33]	30
28. Uttagh af. Kongl. Archivi i [Stock]holm ¹²⁷ samt Visingsborgs Kantzlies acter om den lofl. Grefl. Brahe ätt på några 100 åhr tillbaka. Carta	[X 41]	25 ¹²⁸
29. P. Rami Professio Regia. Carta	[P 1]	6

¹²⁰ M 5:1 har något mer utförliga titlar, vilket ökar säkerheten om att det rör sig om C 687.

¹²¹ Här tycks skrivaren tvekat lite med pennan – den person som avses kallas även Funck de Suobach.

¹²² I C-katalogen används "Epitaphia" i stället för "Epigrammata".

¹²³ M 5:1 noterar att volymen är "passim nitidissimae pictae. Scriptus anno 1449", vilket indikerar att det rör sig om C 919.

¹²⁴ I M 5:1 har detta verk ett något högre pris, 20 daler.

¹²⁵ Det finns två tysk-latinska lexika i föreliggande lista, här och i kvartodelen som nr 14. Nr 26 folio föreslås i en anteckning i E 5 motsvara C 679.

¹²⁶ Priset för denna är i M 5:1 18 daler.

¹²⁷ E 5 har på detta ställe ett svärläst ord, som påminner om "Tvexholm". I själva handskriften, X 41, står dock Stockholm.

¹²⁸ I M 5:1 värderas denna till 30 daler.

30. Collectanea Varia Mathematica ¹²⁹	[i flera olika "buntar"?]	
Hieronis, Apollonii Operum, Mathem. Versio Latina ¹³⁰		
	[i A 149]	
Pediasimi Geometrica varia ¹³¹	[i A 13]	
Pappi Alex. Collectanea Mathem. Etc. Carta	[i A 12]	30
31. ¹³² Leges Romanae Veteres, Sebast. Miegii, jun. [båda ingår i H 2]		
Ejusdem Miegii Stemma Antonini Philos. Carta		12
32. Bacchei Sen. Isagoge Artis musicae veteris Carta		
	[ingår i Gr. 54] ¹³³	9
33. Hermiae Philos. Interpret. In Platonis Phoedr. Carta		
	[ingår i H 2] ¹³⁴	3
34. Miegionum Collectanea varia Mathem etc. Carta		
	[Gr. 54, A 12 eller A 13?] ¹³⁵	
		15 ¹³⁶

¹²⁹ I E 5 har en tidigare bibliotekarie noterat att denna samling saknades 1835. Skrifterna som nämns här ser dock inte ut att saknas utan bara delats upp på sina olika ämnesområden och lagts tillsammans med liknande texter ur andra samlingar.

¹³⁰ E 5 nämner här att texterna är i "latinsk version". Det verkar som att Sebastian Mieg översatt en del av de grekiska matematiska skrifterna i sin samling till latin. Det bör vara dessa som lagts tillsammans med latinska texter i matematik och fysik ur andra samlingar i UUB:s A 12, A 13 och A 149.

¹³¹ Det finns en *Geometrica varia* av Pediasimi på grekiska i Gr. 46 som C. E. Aurivillius (1835) bedömer vara Miegs, medan förvärvssättet sägs vara okänt. Eftersom de övriga texterna i denna post, nr 30 i folio, är på latin, så motsvaras troligtvis denna titel av en latinsk version av texten som finns i A 13 (h).

¹³² Som nummer 31 hade M 5:1 ursprungligen en "beskrifning å Mädal samlingen som sig tilldragit ifrå åhr 1556 til 1579". Denna post är utstruken med anmärkningen att den är "tilbaka lefwererad åth Lorman". I UUB finns Schefferus egenhändiga *Nummophylacium* som är en odaterad beskrivning av ett par ej namngivna myntsamlingar, varav den senare har antagits vara M. G. de la Gardies. Handskriften har nuvarande signum Z 9 och kom till UUB via Magnus von Celse.

¹³³ M 5:1:s notis att texten är en översättning till latin gör att den överensstämmer med beskrivningen av samma text i Gr. 54. Priset i M 5:1 är högre, 10 daler. I E 5 har en tidigare bibliotekarie noterat att den saknades 1835. Den var troligtvis redan då inbunden i Gr. 54, trots att den är på latin.

¹³⁴ En anteckning i E 5 ställer frågan om detta är en duplettpost, men handskriften finns alltså i H 2. Det låga priset svarar bra mot detta obundna häfte med anteckningar.

¹³⁵ Här står valet mellan dessa titlar på grekiska, som finns i Gr. 54, och de på latin, som finns i A 12 och A 13.

¹³⁶ Priset på denna i M 5:1 är endast 12(?) daler.

In 4:to

1. Aristoteles de partibus animalium, (passim deficit) Gr. Carta		
	[Gr. 26]	12
2. Laurentius Petri Om 3 Cronor, Sweriges Wapen.		
	[E 142]	
Ericus XIV. De Causis belli inter se & Regem Daniae		
Hertig Karls Slagtare-Bänck Charta		12
3. Joh. de Linneriis Canones Astronomiae. Script. Paris. 1322 &c.		
Membrana ¹³⁷	[ingår i C 653]	12
4. Calendarium et varia Computistica, Membr. Et Cart.		
	[C 801]	12
5. Summa Raymundi, Membrana	[C 590]	6
6. Varia Medica ex Arab. Albo Kaasein ¹³⁸ translät. In Lat. Membran.		
	[C 587?]	6
7. Arriani Tactita, Schefferi. Gr. ¹³⁹	[ej identifierade]	
Julii Africani κεςτοι, Graece		
Basiliü Naυρεαχικα ¹⁴⁰ Gr.		
Ευρεοιτιδης Α[...] ¹⁴¹ kai Ελλην. Gr. Carta		6
8. Codex Medicus pervetustus, Membran.	[C 664]	24 ¹⁴²

¹³⁷ De Linneriis text utgör bara fol. 77r–104r, men volymen som helhet bär Sebastian Miegs ägarmärke.

¹³⁸ Arabiska namn har translittererats på många olika sätt under århundradenas lopp. Den författare som här benämns Albo Kaasein är också känd under namnen Albucasis, Albuschasmus Helimicar, Elluchasem Elimithar eller Ibn Botlan alternativt Ibn Butlan. Tack till Mikael Persenius för hjälp med identifikationen! Vad skriften i fråga har för signum i UUB i dag har vi dock inte lyckats fastslå med full säkerhet. I C 587 finns, tillsammans med en mängd andra texter, en medicinsk skrift av Elluchasem Elimithar, *Tacuinus sanitatis*, först i volymen. Fol. 3–37 har sidhuvudet *Electiones et proprietates*, en undertitel som nämns i M 5:1. Format och skrivmaterial passar in på texten i C 587, men priset som anges i E 5, 6 daler, antyder att det rör sig om ett enklare häfte. Eventuellt har texterna i C 587 bundits ihop efter 1719; bandet bär spår av omstrukturering i senare tid.

¹³⁹ I E 5 har en tidigare bibliotekarie noterat att denna samling fattades 1835. Vi har heller inte lyckats hitta något av de ingående verken i UUB:s samlingar. "Schefferi" borde betyda att det rör sig om ett Schefferus arbetsexemplar. "Gr." betyder att texten är på grekiska. Julius Africanus κεςτοι finns i Gr. 44, men det verk som nämns här sägs i M 5 vara kollationerat (troligtvis av Schefferus) med två andra handskrifter, vilket Gr. 44 inte är. Verket utgavs i tryck 1664.

¹⁴⁰ Läsningen är osäker. M 5:1 återger detta med latinska bokstäver, "Naumaticorum".

¹⁴¹ Här är skriften otydlig. Det ser ut som om Euripides skulle vara författarnamnet; i så fall har skrivaren blandat latinska och grekiska bokstäver. M 5:1 ger "Eumeritis Atticistae dictiones Atticae" – ett lexikon med liknande titel är *Moeridis Atticistae lexeis attikōn kaihellēnōn*, vilken det skulle kunna handla om här, om man tänker sig att författarnamnet är fel uppfattat av båda skrivarna.

¹⁴² M 5:1 anger ett högre pris, 30 daler.

9. Landzlagen. Carta ¹⁴³	[ej identifierade]	6
10. Damascii quaestiones & Respons. De primis principiis, deficit sub fin. Carta nitid.	[Gr. 64]	20
11. Anonymi Von künftigen zustand der Welt Carta	[T 375] ¹⁴⁴	6
12. Legenda Lombardica, Membran.	[C 527] ¹⁴⁵	12
13. Ovidius, de arte amandi, Carta	[C 902]	15
14. Vocabularium Latino-German. Carta	[C 676?] ¹⁴⁶	7 ¹⁴⁷
15. Hieronymus de Nativitate St. Mariae. Gesta de Passione Salvatoris, Membr.	[båda i C 225] ¹⁴⁸	20
16. Tibulli Poemata Virgilii Bucolica, Carta	[båda i C 931] ¹⁴⁹	15
17. Martini Poloni Chronicon, Membr.	[C 697?] ¹⁵⁰	15
18. Senecae Natur. Quaestionum Liber 6tus cum cod. MSSi collat. Carta	[ej identifierad] ¹⁵¹	6
19. G. Joach. Rhaetici Doctrina Triangulorum, Carta	[ingår i A 11]	6
20. Horatii Odae, Epistolae & Sermones, Membr. Codex nitidissimus	[C 901]	48 ¹⁵²
21. A. Gellius Noctes Atticae, Membran.	[C 915]	30

¹⁴³ Då Schefferus ägaranteckning inte finns i någon av de många landslags-handskrifterna på papper som finns i UUB är det svårt att fastställa vilken av dem som motsvarar detta exemplar.

¹⁴⁴ Ingen ägaranteckning finns i T 375, dock skriver M 5:1 om denna "622", det vill säga [år 1]622, som också T 375 är daterad till.

¹⁴⁵ Legenda Lombardica, "Legender från Lombardiet" passar bra in på *Legenda aurea*, skrivna av Jacobus de Voragine, biskop i Genua. Handskriften har påskriften nr 12, som enligt Hedlund, Andersson-Schmitt och Hallberg 1988–1995 pekar på dess plats i föreliggande lista.

¹⁴⁶ Nr 14 kvarto föreslås i en anteckning i E 5 motsvara C 676; dock kan man inte se att C 676 ägts av Schefferus.

¹⁴⁷ I M 5:1 har denna ett högre pris, 10 daler.

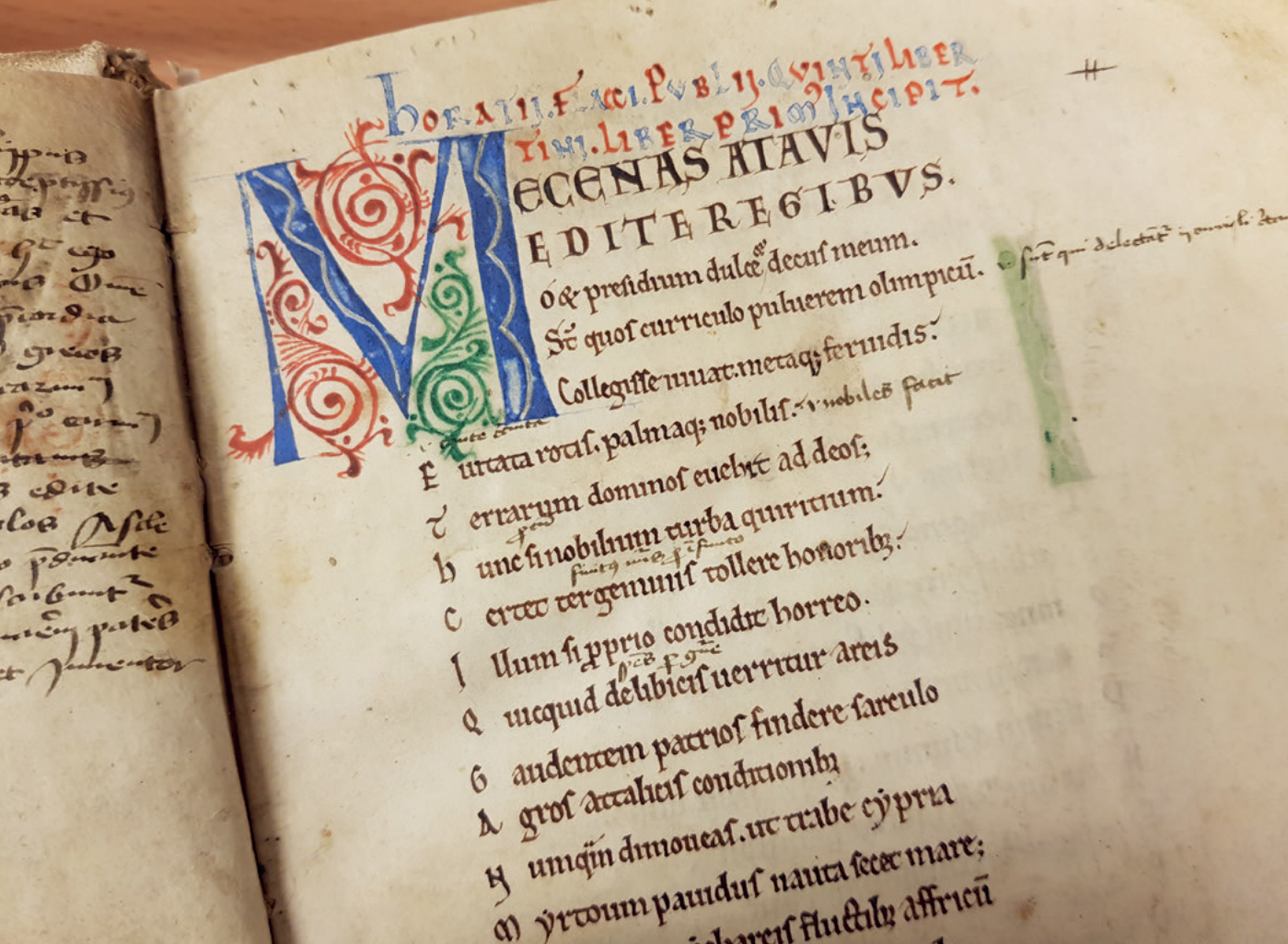
¹⁴⁸ Med sitt direktcitat ur boken, dock delvis överstruket "*Praefatio Hiernoymi in natalitia in nativitate Stae Mariae*" hjälper M 5:1 till att identifiera denna som C 255 bland andra handskrifter med samma text.

¹⁴⁹ Tilläggsinformationen i M 5:1, att boken är skriven 1463, identifierar denna som C 931.

¹⁵⁰ En codex som innehåller denna text är C 697; de ursprungliga första bladen är dock skadade och nästan oläsliga, dessutom saknas de ursprungliga pärmarna, där Schefferus ägaranteckning skulle kunna ha stått.

¹⁵¹ Denna har vi ej lyckats hitta, även om M 5:1 informerar om att det rör sig om en då tämligen ny, "recens", volym. Titeln anger att texten är kollationerad med andra handskrifter; liksom nr 7 i kvarto kunde det då röra sig om ett Schefferus arbetsexemplar. Inga sådana har hittats bland handskrifterna.

¹⁵² Detta är listans dyraste verk!

E 5:s (inköpslistans) dyraste bok, 48 daler, Horatius Oden, Epistlar och Sermones, "Codex nitidissimus". UUB MS C 901.

22. Abbreviationes de Casibus, membr.	[C 583]	6
23. B. Schefferi Onomasticon Rom. Nominum eorum quorum mentio fit in Quintiliano, Cicerone, etc. Carta in fol. ¹⁵³		
	[R 338]	12
24. Apographum literarum, Neapoli & Bononiae script. Carta	[ej identifierade] ¹⁵⁴	6
25. Theophili Monachi Chymica varia Carta	[ej identifierad]	6

¹⁵³ Informationen i M 5:1, att detta onomastikon också omfattar Ciceros och Plinius brev säkerställer att det rör sig om R 338.

¹⁵⁴ Dessa avskrifter av brev skrivna i Neapel och Bologna torde vara svärfunna, även om M 5:1 informerar om att de är skrivna 1574. Vi ställer vårt hopp till framtida katalogiseringsprojekt.

26. Anonymi investigator Antiquit. S. collationes Linguae Gothicae cum Syriac. Hebr. Chald. /. Carta	[ej identifierad] ¹⁵⁵	6
27. Benteri Notae in Vellejum Paterc. Carta ¹⁵⁶	[R 327?]	3
28. Breviarium vetus in 12. Membr.	[ej identifierad] ¹⁵⁷	6
29. Disticha Catonis	[C 929] ¹⁵⁸	
Adversaria Lectionum Historicarum		
Chronicon Archiepisc. Lundens. A Nikolao Johannis Filio		
etc. Carta		9
30. Elias super Euclidem in 8. Latine, Carta ¹⁵⁹	[C 657]	3
31. Conr. Landvogt annotationes in Euclid. Arith. & geometr. Carta	[C 658]	3
32. Ejusdem Mathematica varia, Carta	[C 656?] ¹⁶⁰	6 ¹⁶¹

¹⁵⁵ Detta verk är så pass speciellt att det borde vara möjligt att hitta det. Men då det troligtvis, med tanke på priset, rör sig om ett mindre häfte, ligger det antagligen gömt i någon av UUB:s handskriftssamlings alla okatalogiserade "buntar".

¹⁵⁶ En sådan text finns i R 327; format, material och pris stämmer, men det finns inget som binder den handskriften specifikt till denna lista.

¹⁵⁷ Små medeltida breviarier av pergament finns i stort antal i UUB; då ägaranteckning saknas har det ej gått att identifiera volymen.

¹⁵⁸ M 5:1:s upplysningar om ytterligare texter i volymen indikerar att det rör sig om C 929, även om Schefferus ägaranteckning inte finns där. C-katalogen föreslår att tidigare ägare var Magnus Gabriel de la Gardie, och Schefferus kan mycket väl ha fått boken av denne, eller låtit kopiera den.

¹⁵⁹ Som nr 30 har M 5:1 "Andr. Filiotti variae lectiones in Lactantium", som tydligen sedan inte kom med i köpet. Nästföljande titel, "Elias super Euclidem" har i M 5:1 nr 31, och så vidare.

¹⁶⁰ Jämför ovan, nr 9 i folio.

¹⁶¹ I M 5:1 följer efter listan:

"Ofvanstående böcker funnos uti Gallerskåpet[?]. Efterföljande finnas i den hwijta kistan in 4to:

1. Åskilliga lärda mäns bref till S[alig] Scheffer insatta uti et fälst(?) pergament. volumen 1mum in 4:o
2. Volumen 2m continens literas clarorum virorum ad Scheff.
3. Volumen 3m Epistolarum ad Schefferum scriptarum
4. Vol 4m continens literas varias Clarorum virorum ad Schefferum in qvarto
5. Index auctorum, qui Quintilianum illustraverant. Stephani Stephani cod. Cartaceus. Alia ejusdem Stephani Stephani msscripta."

Angående nr 1–4, se nedan. Varken den första av Stephanius-handskrifterna (nr 5), vars titel anges tydligt, eller de utan titel har vi lyckats lokalisera, men de tycks inte finnas i UUB. Ett par handskrifter av Stephanus Johannis Stephanius finns i UUB utan Schefferus ägaranteckning, och med proveniens Olof Celsius (E 246) och Magnus Gabriel de la Gardie (R 370).

[Härefter följer i E 5 Maija Scheffers kvittens av köpesumman, å sterbhusets vägnar, undertecknad i Upsala den 24 december 1719.]¹⁶²

[Tillägg: Verk som listats i M 5:1, men som inte förekommer i E 5.]

- Som nr 31 i folio hade M 5:1 ursprungligen en "beskrifning å Mädal samlingen som sig tilldragit ifrå åhr 1556 til 1579". Denna post är utstruken med anmärkningen att den är "tilbaka lefwererad åth Lorman".
- Som nr 30 i kvarto har M 5:1 "Andr. Filiotti variae lectiones in Lactantium", som tydligen sedan inte kom med i köpet.

Lista över enstaka volymer ur Schefferus bibliotek, som kunnat identifieras på annat sätt

Efter denna presentation av arkvskifteslistan i KB:s U 373:1, och UUB:s arkiv E 5 med information från M 5:1 i noter, skall nu också nämnas enstaka volymer ur Schefferus skingrade bibliotek, som tagit andra vägar, och som i dag finns i svenska bibliotek. Vi hittar här verk som via Antikvitetsarkivet kommit till Kungl. biblioteket, och andra som genom köp eller gåva hamnat i UUB, i Linköpings och Skara stiftsbibliotek. Listan gör inga anspråk på att vara fullständig utan utgör, som tidigare sagt, ett bidrag till rekonstruktionen av Schefferus bibliotek.

I detta sammanhang kan man ställa frågan om Schefferus egna manus tillhörde hans bibliotek. De förvarades säkerligen i anslutning till hans arbetsplats, som ju enligt honom själv var i hans *Musaeum*. Därför har vi tagit med dem vi fått kännedom om här. Även hans samling av mottagna brev finns med nedan.¹⁶³ Dock har vi inte gått in på brev av hans hand, trots att han sannolikt skötte även sin brevväxling från sitt arbetsbord. Brev från honom lär finnas världen över, att döma av hur många lärde han själv fått brev av.

Hela verk och samlingsvolymer av Schefferus hand finns i första hand i UUB och Linköping, förutom en som finns i KB.¹⁶⁴ I både UUB och Skara Stiftsbibliotek finns också smärre skrifter av Schefferus hand.

¹⁶² Enligt UUB, Bibl. arkiv, E 5, s. 130 och 137, var köpesumman 600 daler kopparmynt. I M 5:1 betingar böckerna ett högre pris, 1026 daler.

¹⁶³ Hans samling av mottagna brev köptes, som tidigare nämnts, av UUB. En databas sammanställd av Andreas Klein i form av ett excelblad över brev till och från Johannes Schefferus finns fritt tillgänglig på webbadressen <https://dataverse.no/dataset.xhtml?persistentId=doi:10.18710/VDLBWH>. Hämtad 13 september 2021.

¹⁶⁴ Om ett av Schefferus arbeten en gång tryckts, tycks inte manuskriptet till det ha bevarats. Vi har ett par exempel på att Schefferus istället har arbetat vidare på verket i själva trycket, för att åstadkomma en ny och förbättrad utgåva. Se nedan, Kungliga bibliotekets MS Fe 7 och Fe 7 a.

Hittills identifierade böcker *skrivna av andra*, ur Schefferus bibliotek, som inte med säkerhet kan sägas finnas med i KB:s U 373:1 och UUB, Bibl. arkiv, E 5 och M 5:1:

Tryckta böcker

- Willebrordi Snellius, *Tiphys Batavus, sive histiodromice, de navium cursibus, et re navali*. Leiden, Elzeviriana, 1624. 2:o.¹⁶⁵ Med Schefferus ägarmärke insidan frampärmen. Senare ägare S. A. Lovén och Bengt Löw. Såld på Sjöbloms antikvariat 1914 och på Thulins 1966.
- *Petronii Arbitri Satyricon, ejusdemque fragmenta*, illustrata hac nova editione I. Bourdelotii notis criticis et glossario petroniano. Leiden, Justum Livium, 1645. 16:o. Ett av Schefferus arbetsexemplar av Petronius med hans anteckningar.¹⁶⁶ Med Schefferus ägarmärke insidan frampärmen. Senare ägare Johan Brauner, dat. 1737.
- M. Valerius Probus, *Libellus de interpretandis romanorum literis, ... quem ... emendavit, & notis illustravit Henricus Ernstius*. Sorö, Crusius, 1647. 4:o. Med Schefferus ägarmärke insidan frampärmen. Ägdes sedan troligtvis av Anders Anton von Stiernman år 1743. Med duplettstämpel från Lunds universitetsbibliotek och Nils Sjöstrands namnteckning.¹⁶⁷

Tryckta verk som varit i privat ägo:¹⁶⁸

- J. Stella, *Vita Romanorum Imperatorum*. Venetiis 1503.¹⁶⁹ Ejusdem, *Vita ducentorum et triginta summorum pontificum a beato Petro apostolo usque ad Julium secundum modernum pontificem*. Basileae, Jacobus de Pfortzheim, 1507 – *Venerabilis Bedae presbyteri de temporibus siue de sex aetatibus huius seculi*. Venetiis, Joan de Tridino, 1505. 4:o.
- Micraelius, *Politica stylo aristotelico*. Stetini, 1647. 4:o.

Handskrifter skrivna av andra, och som tillhört Schefferus bibliotek:

Uppsala universitetsbibliotek

- Johannes Tornaeus, *Berättelse om Lappmarkerna och deras tillstånd*. Samuel Rheen, *Relation om Lapparnes vidskepelse*. Johannes Tornaeus, *Narratiuncula de Lapponibus ad petitum ill. cujusdam senatoris anno 1653 scripta*.¹⁷⁰

¹⁶⁵ Sellberg 2008, nr 8.

¹⁶⁶ Sellberg 2008, nr 74. Liknande titel finns med på sidorna 3, 5, 36 och 48 i arvskafteslistan.

¹⁶⁷ Till salu i *Rehnströms antikvariat*. Beskrivning enligt antikvariat.net i september 2021. Ett verk med denna titel finns omnämnd på sidan 46 i arvskafteslistan i KB:s U 373:1.

¹⁶⁸ Se Carlander 1904, s. 96. Dessa Schefferus-volymer har enligt Carlander tillhört. [Christofer] Eichhorn, men han nämner inget om var de befann sig före och efter det.

¹⁶⁹ En sådan titel finns också på sidan 10 i arvskafteslistan i KB:s U 373:1.

¹⁷⁰ Tornaeus "Berättelse om Lapparna" finns med i arvskafteslistan; det tycks dock ha funnits flera avskrifter av denna text.

- Matth. Steuchius, *bref till Schefferus d. 21 Nov. 1671 och d. 6 Febr. 1672. Erik Plantins svar på Schefferi frågor om Lapparne. En björnvisa och en kärleksvisa* skr. av Olaus M. Sirma. 4:o.¹⁷¹ S 163

Handskrifter skrivna av andra; osäkert om de tillhört Schefferus bibliotek:
 Titlar som ursprungligen tillhört Miegs bibliotek,¹⁷² men som ej listas specifikt i E 5 /M 5:r¹⁷³

- Theonis Smyrnaei, *Philosophi platonici mathematica ea quae ad lectione Platonis faciunt* i A 12
- Liber singularis Isaaci Argyri Moncahi *de latere numerorum quadratorum irrationalium inveniundo* i A 12
- Menelai *Sphaericorum libri tres* i A 12
- Euclides *elementa I, 1–11, jämte åtskilliga problem* i A 13
- Hieronis Alexandrini *geometria vel potius de geometricis dimensionibus* i A 13
- Scholia in Hieronis Alexandrini *Geodaesiam* i A 13
- *Scenographia, quam vulgo perspectivam nuncupant* i A 13
- *Rudimenta scenographica* i A 13
- "Åtskilliga anteckningar" i A 13
- Avhandling om sfären (Archimedes *de sphaera et cylindro*?) i A 13
- Anteckningar i geometri (*De triangulorum areis invertigandis*, etc.) i A 13
- *Meton, seu vera anni ratio apud Graegos veteres usitatum* i A 311
- *Fortificationis tractatus* A 148 b

Titlar som Schefferus använt i sitt arbete, och som möjligen tillhörde hans bibliotek.¹⁷⁴

- Olof Gran, *Om Lapparnas ursprung, språk, och seder, lefnadssätt, vidskepelser* m. m. äfvensom *om Lappmarkens beskaffenhet*. Med anmärkningar af superintendenten (ärkebisk.) M. Steuckius enligt ett bifogat brev till honom från J. Hadorph d. 2 Juni 1693. 4:o. Skänkt till UUB av J. Sederholm 1834.¹⁷⁵ S 165

¹⁷¹ Anteckningar av Schefferus hand finns i marginalen till flera av de i volymen ingående verken.

¹⁷² Detta gör det troligt att de också tillhört Schefferus bibliotek, men det är inte helt säkert.

¹⁷³ De kan dock ha ingått där under rubriker som "Collectanea" och "Varia".

¹⁷⁴ De olika verken rörande Sápmi och samerna bör en tid ha befunnit sig på hans skrivbord.

¹⁷⁵ I handskriften finns också en notis rörande densamma av en Bielke från 1736: "Detta rara MSS har jag sänt till ... Ihre (...) Maj 1736".

- *Adversaria Ethica*. Enligt UUB:s handskriftskatalog P "troligen ur Schefferi samling". P 117
- *Musaeum seu de optimo librorum genere commentarius*. Detta verk finns med i en lista över verk som enligt Schefferus är klara att publiceras, och denna kopia ser ut som ett tryckmanuskript.¹⁷⁶ Schefferus eget manus till denna text är inte återfunnet. U 258 c

Tryckta böcker författade av Schefferus med dennes handskrivna rättelser *Kungliga biblioteket*

- *Lapponia*, tryckt i Frankfurt 1673 med interfolierade anteckningar av Schefferus. 4:o. Proveniens Antikvitetsarkivet.¹⁷⁷ Fe 7
- *Upsalia*. Tryck med tillägg och rättelser av Schefferus. Enligt Walde har detta exemplar av *Upsalia* tillhört Nils Wessman, men det har också en gång tillhört Antikvitetsarkivet.¹⁷⁸ Fe 7 a

Egenhändiga skrifter och kortare anteckningar

1. *Uppsala universitetsbibliotek*
  - *Skissbok*. Sv. handt. skissalbum [Schefferus]¹⁷⁹
  - *Vita*. Lista på kollegianter, *Variae historiae* X 292¹⁸⁰
  - *Nummophylacium*. Beskrifning på Grekiska o Romerska mynt jämte *Supplementum nummorum antiquorum, qui in Bibliotheca Ill. Exc. Cancellarii [M. G. De La Gardie] habentur* (tidigare nr 106 i Celses samling).¹⁸¹ Z 9
  - *Opera absoluta et edenda typis*. i X 212, fol. 381r–382r¹⁸²

¹⁷⁶ Jämför UUB MS X 212, fol 381r–382r, (nämnd i fotnot 14). Vilken kopia som står originalet närmast kan vi endast veta genom särskild utredning. Stilen i U 258 c är inte identisk med stilen i två andra verk, som Schefferus angett som tryckfärdiga, Linköpings stadsbibliotek MS Kl. f. 35 och Kl. f. 45. I dessa två rör det sig tveklöst om Schefferus egen hand. Notera att två exemplar med denna titel även finns med i Erik Ströms katalog av 1749 (se nedan fotnot 186, nämligen på s. 252, nr 58 och s. 255, nr 104).

¹⁷⁷ Boken finns med, med detta signum, i en avskrift av en odaterad katalog över handskrifter i Antikvitetsarkivet, "C. R. Berchs katalog", UUB MS Nordin 79, f. 266r.

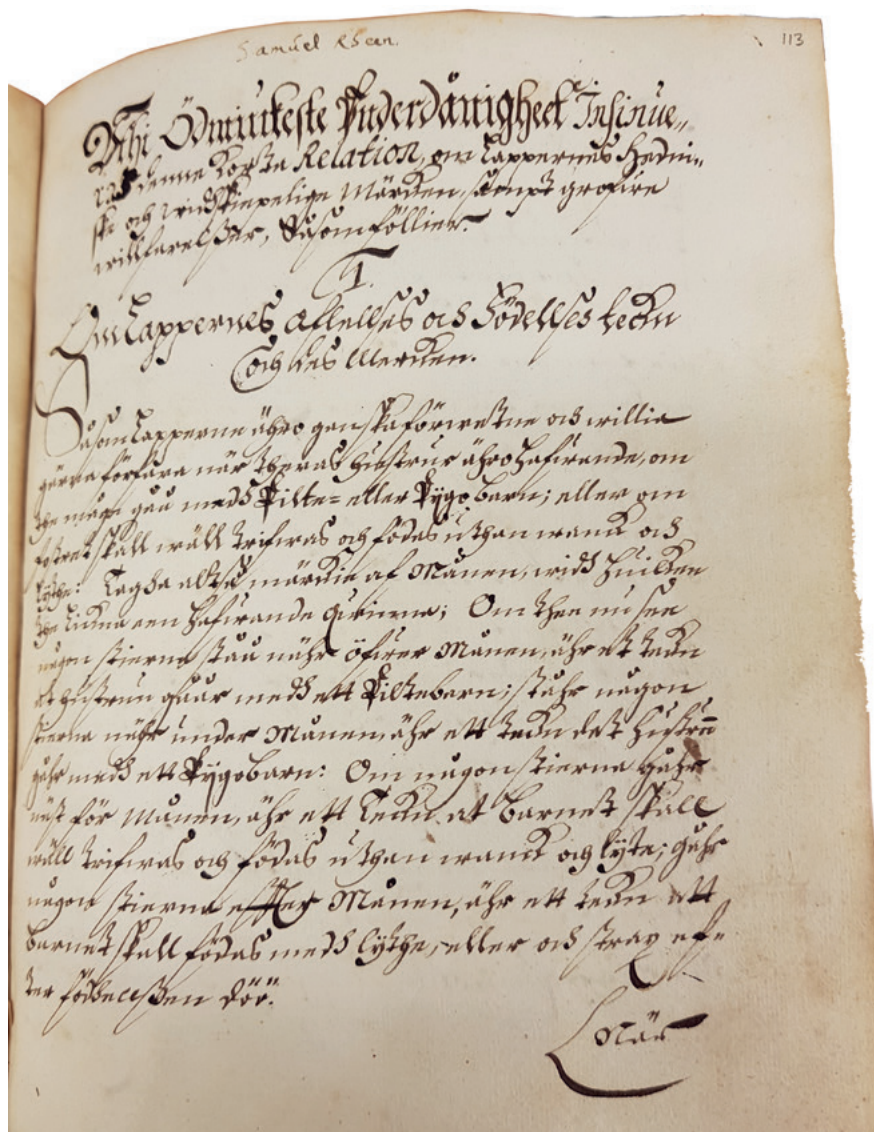
¹⁷⁸ I Walde, *Register över privatarkiv* sägs dock att *Upsalia* har KB:s signum Fe 8. Det har den inte i dag, och handskriften med signum Fe 8, C. A. Örnhielms "Relation om bispars jordagods" har av KB överlämnats till Riksarkivet. Detta exemplar av *Upsalia* tas även det upp i C. R. Berchs katalog över Antikvitetsarkivets handskrifter i UUB MS Nordin 79, f. 267v.

¹⁷⁹ Skissboken har tidigare ingått i Rosenhanes samling, och har också tillhört Johan Björnstierna (1729–1797) innan den kom till UUB, se Hamberg 1967, s. 72.

¹⁸⁰ *Vita* och *Variae historiae* av Schefferus egen hand har tidigare ägts av kanslirådet A. A. von Stiernman; se Stiernman 1755, s. IV.

¹⁸¹ Verket har tidigare varit i A. A. von Stiernmans ägo; se Stiernman 1755, s. IV.

¹⁸² Dessa blad ingår i Sigfrid L. Gahm Perssons samling av biographica rörande Schefferus (UUB MS X 212).

En av de rapporter om samernas levnadssätt som skickades till Schefferus inför hans skrivande av Lapponia. Schefferus anteckning "Samuel Rehn", högst upp på sidan. UUB MS S 163

2. Kungliga biblioteket

- *Observationes et collectiones variae in antiquitatibus Sveo Gothicis*. Till KB från Antikvitetsarkivet. Given 1722 till Antikvitetsarkivet av Johan Fredrik Peringskiöld d y, som 3 juni 1719 köpt den av Schefferus dotterson Hök, "Scholaris i St. Clara". Fe 6

3. *Linköpings stadsbibliotek*¹⁸³

- *In M. Tullii Ciceronis libros de Officiis animadversiones*. Denna originalhandskrift har en tid tillhört Erik Benzelius d. ä. (och d. y) **Kl. f. 35**
- *Liber adversariorum in quo notae ad scriptores plurimus veteres ac recentiores, quae augentur quotidie*. 2 vol. Denna egenhändig handskrift av Schefferus köptes av Eric Benzelius d. y. "in auctione publica", ad. D. 11 nov. 1719.
Spv 12 a, b
- *Commentarius politicus in Taciti Vitam Agricolae*. Originalhandskrift som bär Eric Benzelius d. y:s namnteckning. **Kl. f. 45.**

4. *Skara stiftsbibliotek*

Smärre skrifter, samlade tillsammans med andra i kapsel:

- *Johannes Schefferi dedikation till kon. Carl 11:e* med egen hand¹⁸⁴
i Pappersbrev 1
- Hälsning daterad 1664(?), troligen ur stambok
i Pappersbrev 1
- Kommentar rörande professuren i orientaliska språk¹⁸⁵
i Pappersbrev 1

Schefferus brevväxling

Schefferus brevsamling, ursprungligen i fyra volymer, nu inbundna i sex volymer med signum G 260 och G 260 a–e. Enligt uppgift i Walde kan de fyra volymerna ha förvärvat av UUB tidigast 1749. Notiser i själva handskriften daterar dock förvärvet till 1719 och sägs vara "af arfwingarna".¹⁸⁶

Arkivalier

Schefferus gårdsarkiv finns i Riksarkivet.

¹⁸³ Dävarande universitetsbibliotekarie i Uppsala, Erik Benzelius, införskaffade några handskrifter av Schefferus egen hand till sitt eget bibliotek. Benzelius bibliotek kom så småningom till Linköpings stadsbibliotek, där dessa handskrifter alltså finns i dag. För följande tre handskrifter, se Ranius 1998, D. 1, s. 174.

¹⁸⁴ Dedikationen är tryckt i *Tractatus de antiquis regis Sveciae insignibus* (1678).

¹⁸⁵ Daterad sekundärt(?) till 10 sept 1672.

¹⁸⁶ Otto Walde påpekar i *Register*, vol. 81, "Schefferus, Johannes" att fyra volymer i 4:0 med Schefferus brevväxling i original förekommer i "Erik Ströms katalog" från 1749. Med det avser han den katalog över boksamlaren Eriks Ströms (1709–1772) bibliotek, som gick på auktion 1749, se Hindrichsson *u. å.* s. 250 (nr 37). Ett köp av breven tycks inte registrerat i UUB:s kassabok för åren 1748 eller 1749. Notiser i själva handskriftsvolymer meddelar att de köptes 1719 av arvingarna, och att den ursprungliga vol 4. då saknades. Inte heller i kassaboken för 1719 finns dock ett sådant köp registrerat. Vilken av uppgifterna som stämmer är svårt att säga, med tanke på att brevsamlingen kan ha bundits om och brevet då fördelats på ett annat antal volymer än de ursprungliga fyra.

Slutord

Ovanstående genomgång kan alltså betraktas som etapp 2 i arbetet med att samla information om innehållet i Schefferus forna bibliotek, med en blick på var böckerna kan befinna sig i dag. Sammanställningen är gjord på den tid som för tillfället stod till buds, och vi har fått ovärderlig hjälp av kolleger i de olika bibliotek som håller Schefferus egna handskrifter. Vi tror dock att det kan finnas ännu mer att hämta när man får tillfälle att studera skrifter och andra bibliotekskataloger än UUB:s på plats, och i den rosenskimrande framtid då alla handskrifter och äldre tryck i våra allmänna bibliotek får en adekvat katalogisering inklusive proveniensanteckningar.

Etapp 3 skulle kunna bestå av

- en genomgång av både svenska och utländska auktionskataloger, särskilt från perioden 1700–1750
- en genomgång av Schefferus korrespondens för att registrera information om bokköp, bokbyten och bokanvändning
- UUB:s kassaböcker och accessionskataloger från 1719 och framåt.
- spårning av de olika boksamlingar som skapades av Schefferus arvingar

Dessa uppgifter kan tyckas avskräckande när det gäller omfånget, och visst skulle det underlätta om Schefferus omfattande och omtalade brevväxling först blev registrerad i sin helhet, katalogiserad och digitaliserad.¹⁸⁷

Med detta hoppas vi att man nu i fortsättningen kan drömma om, inte vilka skatter som kanske gömmer sig i Schefferus biblioteksbyggnad, utan vilka bokskatter som i framtiden kan komma ut i ljuset, om nu stängda, privata boksamlingar och arkiv en dag öppnas för forskningen, och böckerna återigen får läsare, som de så väl förtjänar.

---

¹⁸⁷ Se ovan, not 163.

Referenslista

- Andersson-Schmitt, Margarete, "Johannes Schefferus, bibliotekarie och handskriftssamlare", *Nordisk Tidskrift för Bok- och biblioteksväsen* vol. 82 (1995), s. 45–53.
- Annerstedt, Claes, *Upsala universitetsbiblioteks historia intill år 1702*, Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1894.
- Areen, Ernst E[rik], *Uppsala universitetsbiblioteks byggnadshistoria, I. 1620–1809*, diss., Uppsala universitet, Uppsala: Almqvist & Wiksell, 1925.
- Aurivillius C. E., *Codices manuscriptos graecos Bibliothecae Acad. Upsaliensis breviter recensuit C. E. Aurivillius ... MDCCCXXXV ...*. Handskriven katalog i UUB:s handskriftssamlingars referensbibliotek.
- Berch, C. R., *Catalogus Manuscriptorum Latinor. et Svecicor.* (öfver Antiquitets-Archivi Samling). I UUB MS Nordin 79.
- Braem, Corfitz, *Dagbok under en resa i Sverige åren 1671 och 1672*, red. Bert Möller, Stockholm: Norstedt, 1916.
- Burius, Anders, "Schefferus, Johannes", i *Svenskt Biografiskt lexikon*, häfte 154, Stockholm: Norstedt, 2001, s. 508–520.
- Carlander, Carl Magnus, *Svenska bibliotek och exlibris*, II:1, Stockholm: Förlagsaktiebolaget Iduna, 1904.
- Fant, Eric Mikael, *Minne öfver Joh. Schefferus*. Stockholm 1782.
- Hamberg, Per Gustaf, "Johannes Schefferus bibliotekshus", i *Vetenskaps-societeten i Uppsala Årsbok*, Uppsala: Kungl. Vetenskaps-societeten i Uppsala, 1960, s. 51–62.
- Hamberg, Per Gustaf, "Johannes Schefferus als Sammler und Zeichner. Ein Beitrag zur Geschichte der wissenschaftlichen Illustrationen", i *Contributions to the History and Theory of Art*, red. Per Bjurström, Uppsala: *Acta Universitatis Upsaliensis, Figura nova series*, 6, 1967, s. 68–98.
- Hedlund, Monica, Margerete Andersson-Schmitt och Håkan Hallberg, *Mittelalterliche Handschriften der Universitätsbibliothek Uppsala: Katalog über die C-Sammlung*, 8 vol, Uppsala: *Acta Universitatis Upsaliensis. Acta Bibliothecae R. Universitatis Upsaliensis*, vol. XXVI, 1988–1995.
- Klein, Andreas, *Early Modern Knowledge about the Sámi. A History of Johannes Schefferus' Lapponia (1673) and its Adaptations*, Tromsø: UiT The Arctic University of Norway, 2021. [Klein 2021:1]
- Klein, Andreas, "»Das Museum, in dem nichts fehlt und nichts zuviel ist« – Zum frühneuzeitlichen Sammeln, auch von Büchern, zwischen Straßburg und Uppsala", *Mit dem Buch in der Hand. Beiträge zur deutsch-skandinavischen Buch- und Bibliotheksgeschichte. A Book in Hand. German-Scandinavian Book and Library History*, red. Marie-Theres Federhofer och Sabine Meyer, Berliner Beiträge zur Skandinavistik 31 (2021), s. 159–175. [Klein 2021:2]
- Lindberg, Bo, *Naturrätten i Uppsala 1655–1720*, diss. Göteborgs universitet, Uppsala: *Acta Universitatis Upsaliensis*, Skrifter rörande Uppsala universitet. C. Organisation och historia, 33, 1976.
- Manker, Ernst, "Schefferus och seitarna", i *Vetenskaps-societeten i Uppsala Årsbok*, Uppsala: Kungl. Vetenskaps-societeten i Uppsala, 1960, s. 63–70.

- Ranius, Allan, *Handskriftssamlingen vid Linköpings stiftsbibliotek: katalog. D. 1–2*, [Linköping] 1998.
- Schefferus, Johannes, "Ioannis Schefferi Argentoratensis vita", *Äldre svenska biografier 1 / 2*, red. Henrik Schück, Uppsala universitets årsskrift 1915. Program 1, Uppsala, 1915, s. 1–36.
- Sellberg, Erland, *Johannes Schefferus och fyra andra utländska lärda i stormaktstidens Sverige*, Katalog 56 Stockholm: Centralantikariatet, 2008.
- Snickare, Märten, "Kontroll, begär och kunskap. Den koloniala kampen om Goavddis", *RIG – kulturhistorisk tidskrift* vol. 2 (2014), s. 65–77.
- Stiernman, A. Anton von, *Matrikel öfver Swea rikets ridderskap och adel, [Del 2] Andra del.*, "Rättelser och tilläggningar", Stockholm, 1755.
- Ström Hindrichsson, Eric, *Bibliotec, eller Förteckning på Wackra ... Böcker ... med Flit och Kostnad samlade ..., vilka komma att försäljas ... Åhr 1749*. Stockholm, u. å.
- Uppsala universitet. Akademiska konsistoriet, *Akademiska konsistoriet protokoll*, vol. XIII, 1678–1679, red. Hans Sallander, Uppsala: *Acta Universitatis Upsaliensis*, Skrifter rörande Uppsala universitet. C. Organisation och historia, 18, 1974.
- UUB, Otto Waldes register över privatarkiv (lappkatalog), kapsel 42 (San-Schu).